

Suomen hallituksen toimet EU-tuomioistuini- asioissa ja EU-rikkomus- asioissa

1.1.–31.12.2015

ulkoasiainministeriö • oikeuspalvelu • EU-tuomioistuinasiat

*Åtgärder av Finlands regering i EU-domstolsärenden
och i EU-överträdelseärenden 1.1–31.12.2015*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

Oikeuspalvelu

EU-tuomioistuinasiat

Suomen hallituksen toimet EU-tuomioistuinasioissa ja EU-rikkomusasioissa

1.1.–31.12.2015

TIIVISTELMÄ

Tässä kertomuksessa kuvataan Suomen hallituksen toimia EU-tuomioistuin- ja EU-rikkomusasioissa vuoden 2015 aikana.

EU-tuomioistuinasioilla tarkoitetaan Euroopan unionin tuomioistuimen käsittelemiä asioita. Euroopan unionin tuomioistuin muodostuu unionin tuomioistuimesta, unionin yleisestä tuomioistuimesta ja virkamiestuomioistuimesta. Tuomioistuimet muodostavat yhdessä unionin oman lainkäyttöelimen, jonka tehtävänä on varmistaa, että perussopimuksia tulkittaessa ja sovellettaessa noudatetaan lakia. EU-tuomioistuimen käsittelemät asiat voidaan jakaa neljään pääryhmään: *ennakkoratkaisupyyntöihin*, jäsenvaltiota tai EU:n toimielintä vastaan nostettuihin *suoriin kanteisiin*, unionin yleisen tuomioistuimen antamista tuomioista unionin tuomioistuimeen tehtyihin *valituksiin* ja *lausuntopyyntöihin*. Jäsenvaltiot voivat osallistua kaikkien ennakkoratkaisu- ja lausuntopyyntöjen käsittelyyn. Lisäksi niillä on oikeus tehdä väliintulo kaikissa EU-tuomioistuimessa vireillä olevissa kanne- ja valitusasioissa. Jäsenvaltiot esiintyvät unionin tuomioistuimessa myös vastaajina komission nostettua niitä vastaan kanteen, kantajina nostessaan itse kanteen toimielintä vastaan ja valittajina hakiessaan muutosta unionin yleisen tuomioistuimen antamaan tuomioon.

EU-rikkomusasioilla tarkoitetaan Euroopan komission jäsenvaltiota vastaan käynnistämää jäsenyyssveloitteiden rikkomista koskevaa hallinnollista menettelyä. Menettelyn tarkoituksena on saavuttaa jäsenvaltion ja komission välinen yhteisymmärrys ilman, että asiaa tarvitsisi viedä unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi. Menettely jakaantuu virallisen huomautuksen ja perustellun lausunnon vaiheeseen. Näiden menettelyvaiheiden läpikäynti on edellytys sille, että komissio voi nostaa jäsenvaltiota vastaan rikkomuskanteen. Komissio voi käynnistää jäsenvaltiota vastaan myös kyseiselle jäsenvaltiolle aiemmin annetun unionin tuomioistuimen tuomion täytäntöönpanoa koskevan rikkomusmenettelyn. Mikäli menettely etenee unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi ja tuomioistuin katsoo, ettei täytäntöönpanoa ole suoritettu asianmukaisesti, jäsenvaltio voidaan määrätä maksamaan sakkoa unionille.

EU-tuomioistuin- ja EU-rikkomusasioiden hoito kuuluu Suomessa ulkoasiainministeriön EU-tuomioistuinasioden yksikön tehtäviin. Suomea EU-tuomioistuimessa edustavat valtioneuvoston jäsen ja valtioneuvoston jäsen. Valtioneuvoston jäsenenä toimii EU-tuomioistuinasioden yksikön päällikkö.

Kertomuskaudella unionin tuomioistuimessa oli vireillä kaksi komission Suomea vastaan nostamaa SEUT 258 artiklassa tarkoitettua rikkomuskannetta. Toinen asioista koski rakennusten energiatehokkuudesta annetun direktiivin säännösten täytäntöönpanon viivästymistä ja toinen rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta annetun direktiivin 13 artiklan täytäntöönpanon asianmukaisuutta. Molemmissa asioissa komissio peruutti kanteensa ennen tuomion antamista Suomen ilmoitettua uusista lainsäädäntötoimista.

Unionin yleinen tuomioistuin kumosi Suomen kanteen johdosta komission yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1290/2005 perusteella vuonna 2013 tekemän päätöksen siltä osin kuin päätös perustui siihen, että Suomessa oli myönnetty maaseuturahaston varoja käytettyjen koneiden ja laitteiden hankintaan unionin sääntöjen vastaisesti. Komission kumotussa päätöksessä vaatima rahoituskorjaus oli määrältään 927.827,58 euroa.

Kertomuskaudella unionin tuomioistuin antoi tuomion useissa suomalaisten tuomioistuinten vireille saat-

tamissa SEUT 267 artiklan mukaisissa ennakkoratkaisuasioissa. Nämä koskivat muun muassa ammattiliiton oikeutta nostaa kanne lähettyjen työntekijöiden lukuun palkkasaatavien perimiseksi sekä lähetettyjä työntekijöitä koskevan direktiivin 3 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaista vähimmäispalkan käsitettä (C-396/13, *Sähköalojen ammattiliitto*), työehtosopimuksilla asetettujen vuokratyövoiman käyttöä koskevien rajoitusten yhdenmukaisuutta vuokratyödirektiivin kanssa (C-533/13, *AKT*) sekä sitä, ovatko Suomen juomapakkauusverojärjestelmä sekä alkoholilain mukainen vaatimus vähittäismyyntiä koskevasta luvasta alkoholijuomien kaupallisen maahantuonnin yhteydessä unionin oikeuden mukaisia (C-198/14, *Visnapuu*). Uudet suomalaiset ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn Suomi osallistui kertomuskaudella, koskivat muun muassa päästökauppadirektiivin tulkintaa ja komission päästökauppaa koskevien päätösten pätevyttä (C-506/14, *Yara*) ja tuloverolain 124 §:n 1 ja 4 momentin mukaisen eläketulon lisäveron unionin oikeuden mukaisuutta (C-122/15, *C*). Lisäksi Suomi osallistui useiden ulkomaisten tuomioistuinten vireille saattamien ennakkoratkaisuasioiden käsittelyyn. Asiat koskivat muun muassa valtion yleisestä talousarvioista rahoitettavan yksityisen kopioinnin hyvitysmaksun tekijänoikeusdirektiivin mukaisuutta, alkoholin vähimmäishintajärjestelmää, velvollisuutta käyttää komission suosittelemaa kiinteän ja matkaviestintäverkon kohdeverkkomaksujen määräytymisjärjestelmää sekä henkilökuljetusten tilausvälitystoiminnan luonnetta välitys- tai kuljetuspalveluna.

Kertomuskaudella vireillä olleet Suomen väliintuloasiat koskivat muun ohella unionin ulkoisen toimivallan käyttöä ja unionin toimielinten toimivaltuuksia ulkosuhteissa sekä asiakirjajulkisuutta ja henkilötietojen suojaa. Lisäksi tehtiin väliintulot konsernin rajat ylittävää tappiontasasta koskeneessa asiassa sekä unionin biosidiasetuksen täytäntöönpanoa koskeneessa asiassa.

Unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi saatettiin kertomuskaudella kaksi uutta SEUT 218 artiklan 11 kohdan mukaista kansainvälistä sopimusta koskevaa lausuntoasiaa, joiden molempien käsittelyyn Suomi osallistui. Toinen lausuntopyynnöistä koski unionin ja jäsenvaltioiden toimivaltaa tehdä Marrakeshin sopimus julkaistujen teosten saatavuuden helpottamisesta sokeiden, heikkonäköisten tai muulla tavoin lukemisesteisten hyväksi ja toinen unionin ja jäsenvaltioiden toimivaltaa tehdä EU:n ja Singaporen välillä neuvoteltu vapaakauppasopimus.

Komissio toimitti Suomelle kuusi unionin oikeuden virheellistä tai puutteellista soveltamista koskevaa SEUT 258 artiklassa tarkoitettua virallista huomautusta ja seitsemän perusteltua lausuntoa. Nämä koskivat muun muassa rajatylittävän terveydenhuollon kustannusten korvaamista, ajokorttidirektiivin täytäntöönpanoa, toisesta jäsenvaltiosta vuokratun tai liisatun ajoneuvon verotusta, maantieliikenteen kabo-taasia sekä haahkan kesämetsästystä Manner-Suomessa ja kyseisen lajin kevätmetsästystä Ahvenanmaalla. Direktiivin täytäntöönpanon viivästyksen perustuvien rikkomusasioiden määrä laski aiempaan kertomuskauteen verrattuna.

Komissio aloitti kertomuskaudella SEUT 108 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun valtioneutua koskevan muodollisen tutkintamenettelyn koskien väitettyä Helsingin kaupungin myöntämää tukea Helsingin Bussiliikenne Oy:lle. Komissio epäilee, että Helsingin kaupungin Helsingin bussiliikenne Oy:lle myöntämä kalustolain ja pääomalainat vuosina 2002–2012 sekä Ruskeasuon bussivarikkoon liittyvät toimenpiteet sisältävät kiellettyä valtioneutua.

SAMMANDRAG

Denna rapport redogör för finska regeringens åtgärder i EU-domstolsärenden och i EU-överträdelseärenden under 2015.

Med *EU-domstolsärenden* avses mål som behandlas vid Europeiska unionens domstol. Europeiska unionens domstol består av domstolen, tribunalen och personaldomstolen. Domstolarna bildar tillsammans unionens rättstillämpande organ som har i uppgift att säkerställa att lag och rätt följs vid tolkning och tillämpning av fördragen. De ärenden som behandlas vid EU-domstolen kan indelas i fyra huvudgrupper: *begäran om förhandsavgörande*, *direkt talan* som väcks mot en medlemsstat eller en institution, *överklagande* till domstolen beträffande tribunalens domar och *begäran om utlåtande*. Medlemsstaterna kan delta i behandlingen av alla begäranden om förhandsavgörande och utlåtande. Dessutom har de rätt att intervensera i alla tvister inför EU-domstolen. Medlemsstaterna uppträder också som svarande i unionens domstol när kommissionen väckt talan mot dem, som kärande när de själva väcker talan mot någon institution, och som klagande när de söker ändring i en dom som tribunalen meddelat.

Med *EU-överträdelseärenden* avses ett administrativt förfarande som kommissionen inleder mot en medlemsstat som brutit mot sina medlemskapsförpliktelser. Avsikten med förfarandet är att nå enighet mellan medlemsstaten och kommissionen och att avsluta förfarandet utan att ärendet behöver avgöras av EU-domstolen. Förfarandet inleds med en formell underrättelse, varefter följer ett motiverat yttrande. Först efter dessa två steg kan kommissionen väcka talan mot en medlemsstat om fördragsbrott. Kommissionen kan också inleda ett överträdelseförfarande om den anser att medlemsstaten inte har vidtagit de åtgärder som krävs för att följa en dom som domstolen tidigare har meddelat medlemsstaten i fråga. Om ärendet läggs fram för EU-domstolen och domstolen finner att den berörda medlemsstaten har underlåtit att följa dess dom, kan den förelägga staten att betala vite.

I Finland handläggs EU-domstolsärenden och EU-överträdelseärenden av enheten för EU-domstolsärenden vid utrikesministeriet. I EU-domstolen representeras Finland av statsombudet eller ombudets ersättare. Finlands statsombud är enhetschefen för EU-domstolsärenden.

Under rapporteringsperioden har kommissionen vid domstolen inlett två överträdelseförfaranden mot Finland enligt artikel 258 i EUF-fördraget. Det ena målet gällde fördröjt genomförande av bestämmelserna i direktivet om byggnaders energiprestanda, det andra korrekt genomförande av artikel 13 i direktivet om genomförandet av principen om likabehandling av personer oavsett deras ras eller etniska ursprung. I bägge fallen återtog kommissionen sin talan innan domen meddelats efter att Finland hade informerat om nya lagstiftningsåtgärder.

Med anledning av Finlands talan ogiltigförklarade tribunalen kommissionens beslut från 2013, som fattats med stöd av rådets förordning (EG) nr 1290/2005 om finansieringen av den gemensamma jordbrukspolitik, till den del beslutet grundade sig på att det i Finland hade beviljats medel från jordbruksfonden för landsbygdsutveckling för inköp av begagnad materiel i strid med gemenskapsreglerna. Den finansiella korrigeringskravet som kommissionen krävde i det ogiltigförklarade beslutet uppgick till ett belopp på 927.827,58 euro.

Under rapporteringsperioden har domstolen meddelat dom i flera mål som finska domstolar med stöd av

artikel 267 i EUF-fördraget har begärt förhandsavgörande om. Målen gällde facketts rätt att väcka talan på utstationerade arbetstagares vägnar och begreppet minimilön i artikel 3.1 c i direktivet om utstationering av arbetstagare (C-396/13, *Sähköalojen ammattiliitto*), huruvida begränsningarna i kollektivavtal av anlitande av arbetskraft som hyrs ut av bemanningsföretag är i överensstämmelse med bemanningsdirektivet (C-533/13, *AKT*) samt huruvida det finska systemet med dryckesförpackningsskatt och kravet enligt alkohollagen om tillstånd för detaljhandel i samband med kommersiell införsel av alkoholdrycker är i överensstämmelse med unionsrätten (C-198/14, *Visnapuu*). Under rapporteringsperioden deltog Finland i behandlingen av nya finländska begäranden om förhandsavgörande som bland annat gällde tolkningen av utsläppshandelsdirektivet och giltigheten i kommissionens beslut som rör utsläppshandeln (C-506/14, *Yara*) och huruvida tilläggs skatten för pensionsinkomst enligt 124 § 1 och 4 mom. i inkomstskattelagen är förenlig med unionsrätten (C-122/15, *C*). Dessutom deltog Finland i behandlingen av flera förfaranden om förhandsavgörande som anhängiggjorts av utländska domstolar. Målen gällde bland annat huruvida kompensationsavgiften för privat kopiering som finansieras från statens allmänna budget är förenlig med upphovsrättsdirektivet, systemet med minimipriser på alkohol, skyldigheten att använda det av kommissionen rekommenderade systemet för att fastställa termineringstaxor i fasta och mobila nät samt karaktären av förmedlingstjänst eller transporttjänst hos förmedlingsverksamhet som gäller beställning av persontransporter.

De anhängiga målen under rapporteringsperioden där Finland var intervenient gällde utöver annat utövandet av unionens externa behörighet och unionsorganens befogenheter i yttre förbindelser samt handlingars offentlighet och skydd av personuppgifter. Ytterligare intervenerade Finland i ett mål som gällde koncerners gränsöverskridande förlustutjämning och i ett mål om genomförandet av unionens biocidförordning.

EU-domstolen fick under rapporteringsperioden två nya utlåtandeärenden om internationella avtal enligt artikel 218.11 i EUF-fördraget till behandling och Finland deltog i behandlingen av bägge. Det ena ärendet gällde unionens och medlemsstaternas befogenhet att ingå Marrakechfördraget om att underlätta tillgången till publicerade verk för personer som är blinda, synsvaga eller har annat läshandikapp, det andra unionens och medlemsstaternas befogenhet att ingå det frihandelsavtal som har förhandlats fram mellan EU och Singapore.

Kommissionen lämnade Finland sex formella underrättelser enligt artikel 258 i EUF-fördraget om felaktig eller bristfällig tillämpning av unionsrätten och sju motiverade yttranden. Dessa gällde bland annat ersättningen för kostnader vid gränsöverskridande hälso- och sjukvård, genomförandet av körkortsdirektivet, beskattning av fordon som hyrts eller leasats från en annan medlemsstat, cabotage vid landsvägstrafik samt sommarjakt av ejder i Fastlandsfinland och vårjakt av samma art på Åland. Antalet överträdelseförfaranden som gällde fördröjt genomförande av direktiv sjönk jämfört med föregående rapporteringsperiod.

Under rapporteringsperioden inledde kommissionen en formell undersökning om statligt stöd enligt artikel 108.2 i EUF-fördraget angående Helsingfors stads påstådda stöd till Helsingfors Busstrafik Ab. Kommissionen misstänker att det lån för materiel och de kapitallån som Helsingfors stad har beviljat Helsingfors Busstrafik Ab åren 2002–2012 och åtgärderna i samband med bussdepån i Brunakärr inbegriper förbjudet statligt stöd.

TIIVISTELMÄ	2
SAMMANDRAG	4
1 TAUSTAA	7
2 TUOMIOISTUINASIAT	12
2.1 ENNAKKORATKAISUASIAT.....	12
2.1.1 Tuomiot ja määräykset.....	12
2.1.2 Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset.....	22
2.1.3 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat.....	23
2.2 SUOMEN NOSTAMAT KANTEET	28
2.2.1 Tuomiot	28
2.3 SUOMEA VASTAAN NOSTETUT KANTEET	29
2.3.1 Määräykset.....	29
2.4 VÄLIINTULOT.....	31
2.4.1 Tuomiot	31
2.4.2 Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset.....	35
2.5 VALITUSASIAT	37
2.5.1 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat.....	37
2.6 LAUSUNTOPYYNNÖT.....	39
2.6.1 Määräykset.....	39
2.6.2 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat.....	39
3 VALTIONTUET	40
4 RIKKOMUSMENETTELYT	41
4.1 VIRALLISET HUOMAUTUKSET	42
4.1.1 Unionin oikeuden virheellistä tai puutteellista soveltamista koskevat viralliset huomautukset	42
4.1.2 Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat viralliset huomautukset.....	43
4.2 PERUSTELLUT LAUSUNNOT.....	45
4.2.1 Unionin oikeuden virheellistä tai puutteellista soveltamista koskevat perustellut lausunnot.....	45
4.2.2 Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat perustellut lausunnot	46
5 EU PILOT	47
5.1 EU PILOT -TIEDUSTELUT.....	47
6 NOTIFIKAATIOT	50

1 TAUSTAA

Tämän kertomuksen tarkoituksena on selvittää Suomen hallituksen toimia EU-tuomioistuinasioissa sekä Euroopan komission Suomea vastaan käynnistämässä EU-rikkomusmenettelyissä vuoden 2015 aikana.

EU-tuomioistuinasioilla tarkoitetaan unionin tuomioistuimessa sekä unionin yleisessä tuomioistuimessa vireillä olevia asioita. Kertomuksessa kuvataan ne unionin tuomioistuimessa ja unionin yleisessä tuomioistuimessa vireillä olevat asiat, joiden käsittelyyn Suomi on kertomuskautena osallistunut.

Lisäksi kertomuksessa käydään läpi ne EU-rikkomusmenettelyt, jotka komissio on kertomuskauden aikana käynnistänyt virallisella huomautuksella tai joita se on jatkanut perustellulla lausunnolla. Osa rikkomusmenettelyistä on johtanut tarpeeseen muuttaa Suomen lainsäädäntöä tai viranomaiskäytäntöä.

Kertomuksen lopussa luetellaan kertomuskauden aikana vireille tulleet ns. EU Pilot -tiedustelut ja kerrotaan Suomen tekemistä direktiivin täytäntöönpanoilmoituksista (notifikaatiot).

Euroopan unionin tuomioistuin

Luxemburgissa sijaitseva *Euroopan unionin tuomioistuin* muodostuu unionin tuomioistuimesta, unionin yleisestä tuomioistuimesta ja virkamiestuomioistuimesta. Tuomioistuimet muodostavat yhdessä unionin oman lainkäyttöelimen.

Unionin tuomioistuin, unionin yleinen tuomioistuin ja virkamiestuomioistuin

Unionin tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista muun muassa unionin toimielinten väliset asiat, komission jäsenvaltioita vastaan nostamat jäsenyysvelvoitteiden rikkomuskanteet sekä jäsenvaltioiden kansallisten tuomioistuinten tekemät ennakkoratkaisupyynnöt. Unionin tuomioistuin ratkaisee lisäksi unionin yleisen tuomioistuimen antamista tuomioista tehdyt valitukset oikeuskysymysten osalta.

Unionin yleinen tuomioistuin ratkaisee ensimmäisenä oikeusasteena suurimman osan unionin toimielimiä vastaan nostetuista kanteista. Sen keskeiseen toimialaan kuuluu esimerkiksi yritysten kilpailuoikeudellisissa asioissa nostamien kanteiden ratkaiseminen.

Virkamiestuomioistuimen toimivaltaan kuuluvat EU:n virkamiehiä koskevat riita-asiat.

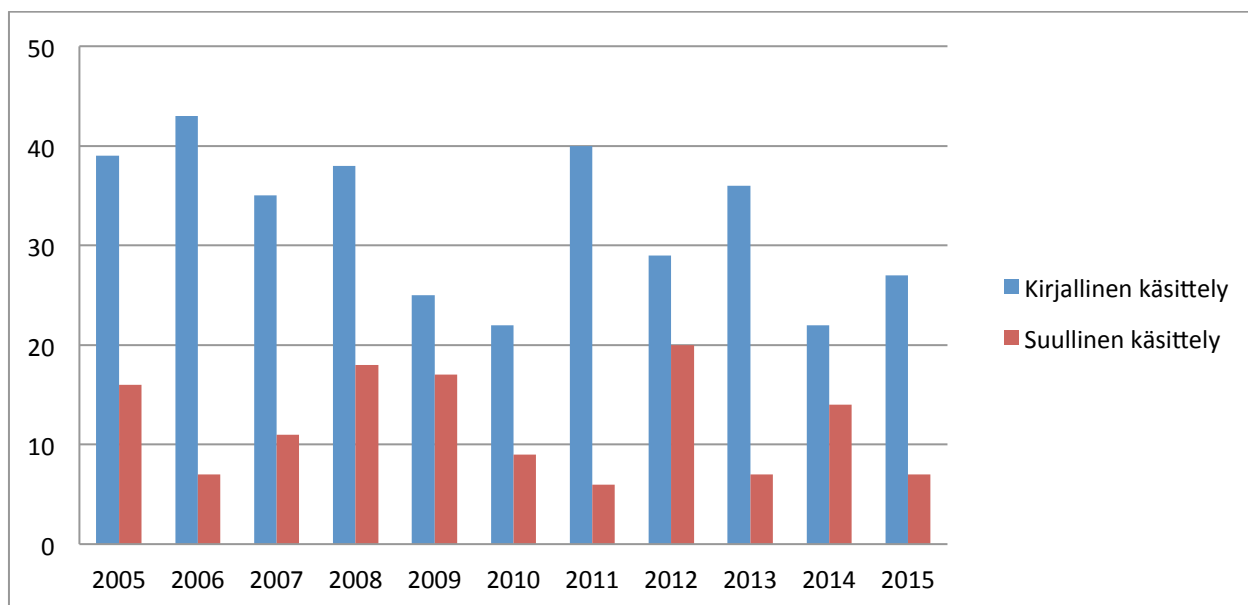
Euroopan unionin tuomioistuimen tehtävänä on varmistaa, että perussopimuksia tulkittaessa ja sovellettaessa noudatetaan lakia. Tuomioistuin valvoo unionin toimielinten toimien lainmukaisuutta ja varmistaa, että jäsenvaltiot noudattavat unionin oikeuden mukaisia velvoitteitaan. Lisäksi tuomioistuin tulkitsee unionin oikeutta kansallisten tuomioistuinten tehdessä sille ennakkoratkaisupyynnöitä unionin oikeuden tulkinnasta.

EU-tuomioistuinasiat

Euroopan unionin tuomioistuimen käsittelemät asiat voidaan jakaa neljään pääryhmään: *ennakkoratkaisupyyntöihin*, jäsenvaltiota tai EU:n toimielintä vastaan nostettuihin *suoriin kanteisiin*, unionin yleisen tuomioistuimen antamista tuomioista unionin tuomioistuimeen tehtyihin *valituksiin ja lausuntopyyntöihin*. Jäsenvaltiot voivat osallistua kaikkien ennakkoratkaisu- ja lausuntopyyntöjen käsittelyyn tekemällä niissä *kirjalliset huomautukset*. Suorissa kanteissa jäsenvaltio voi olla mukana joko *kantajana, vastaajana tai väliintulijana*. Valitusasioissa jäsenvaltio voi olla mukana joko *valittajana, valitusasian vastaajana tai väliintulijana*.

Suomen hallituksen on vastattava kaikkiin komission Suomea vastaan nostamiin suoriin kanteisiin. Lisäksi hallitus osallistuu lähes poikkeuksetta kaikkien suomalaisten tuomioistuinten unionin tuomioistuimelle esittämien ennakkoratkaisupyyntöjen käsittelyyn. Muista jäsenvaltioista tuleviin ennakkoratkaisuasioihin ja lausuntopyyntöihin hallitus osallistuu silloin, kun se arvioidaan tarpeelliseksi Suomen etujen ajamiseksi tai unionin oikeuden kehittämiseksi. Samoin perustein Suomen hallitus voi tehdä väliintulon toista jäsenvaltiota koskevassa asiassa, nostaa kanteen esimerkiksi komissiota vastaan saadakseen unionin tuomioistuimen kumoamaan komission antaman päätöksen tai valittaa unionin yleisen tuomioistuimen tuomiosta.

Jäsenvaltion aktiivinen osallistuminen tuomioistuimessa vireillä oleviin oikeudenkäynteihin on yksi jäsenvaltion käytettävissä olevista keinoista vaikuttaa unionin oikeuden kehitykseen. Kertomuskautena (1.1.–31.12.2015) Suomi osallistui 27 asian kirjalliseen käsittelyyn ja 7 asian suulliseen käsittelyyn unionin tuomioistuimessa ja unionin yleisessä tuomioistuimessa.

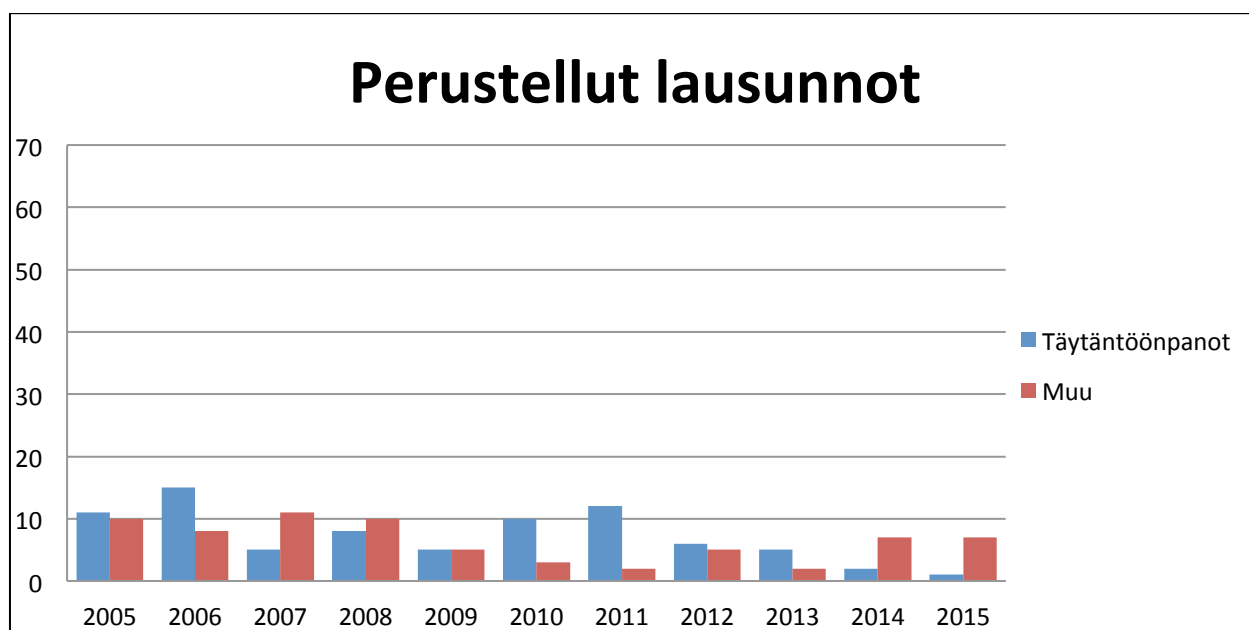
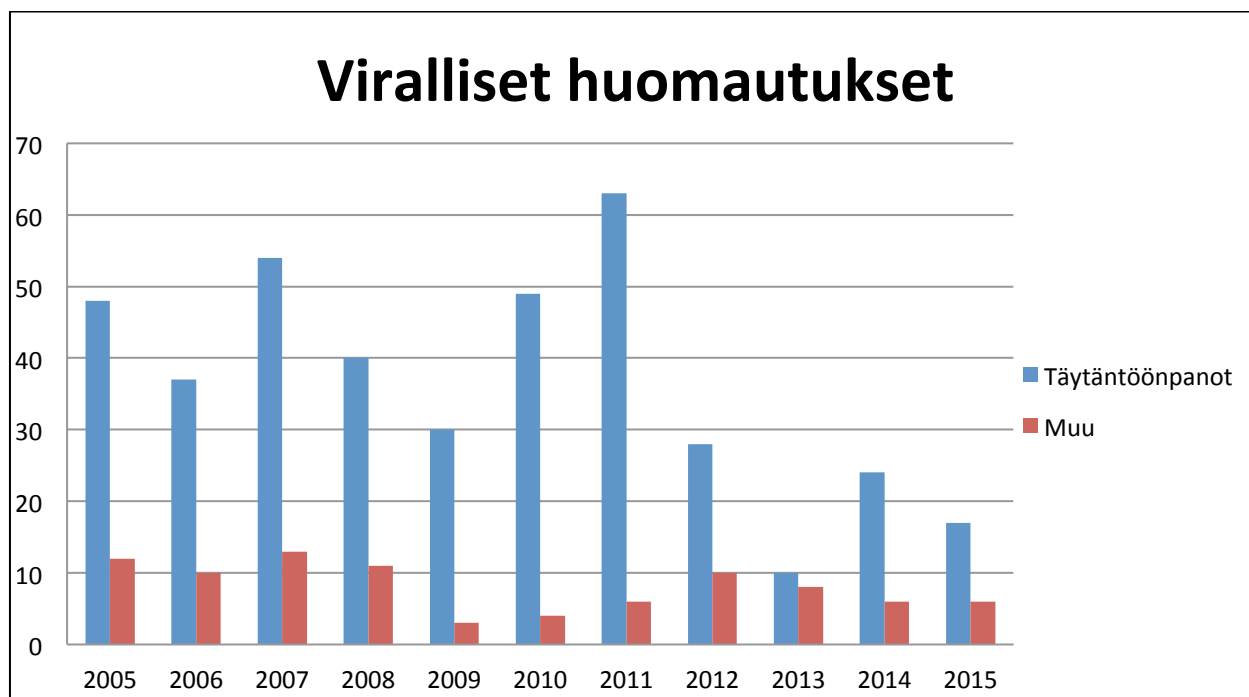
Kaavio 1: Suomen osallistuminen EU-tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyyn vuosina 2005–2015

EU-rikkomusasiat

EU-rikkomusasialla tarkoitetaan komission SEUT 258 artiklan nojalla jäsenvaltiota vastaan käynnistämää jäsenyyssveloitteiden rikkomista koskevaa hallinnollista menettelyä. Menettelyn tarkoituksena on saavuttaa yhteisymmärrys jäsenvaltion ja komission välillä ilman, että asiaa tarvitsisi viedä unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi. Menettely voi alkaa komission asianomaisen pääosaston lähettämällä *epävirallisella tiedustelulla*.¹ Menettelyn virallisen vaiheen aluksi komissio lähettää jäsenvaltiolle – Suomessa käytännössä ulkoasiainministerille – *virallisen huomautuksen* ja tarpeen vaatiessa *täydentävän virallisen huomautuksen*.

¹ Monesti nämä epäviralliset tiedustelut toteutetaan ns. EU Pilot -järjestelmän puitteissa. EU Pilot -järjestelmää ja EU Pilot -tapauksia käsitellään tämän kertomuksen osassa 5.

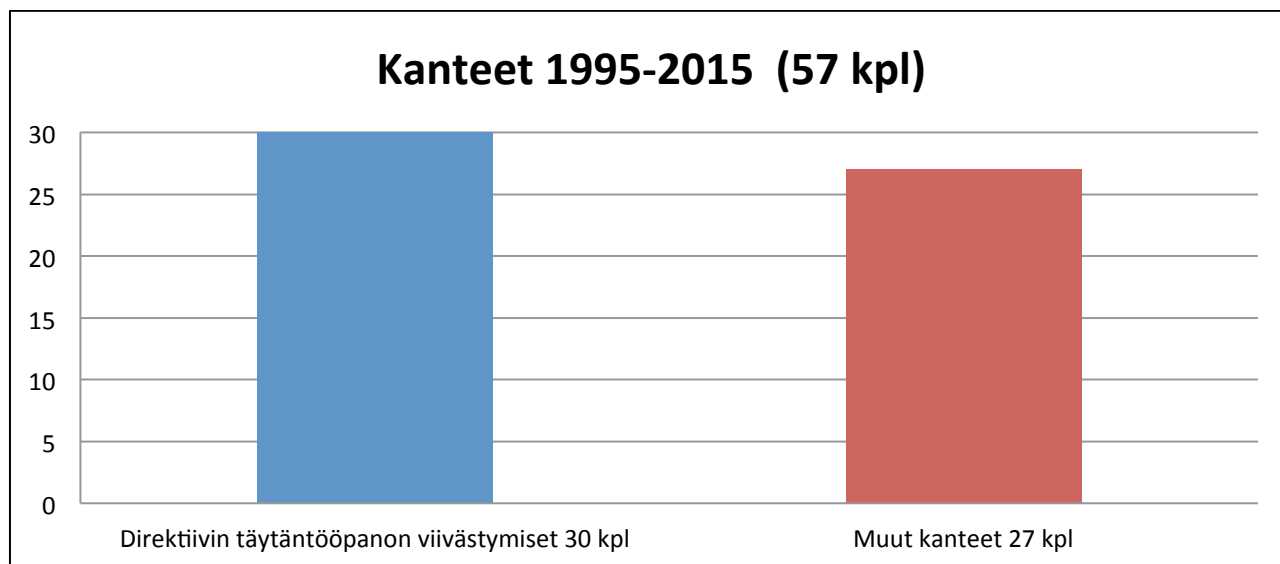
Mikäli jäsenvaltion viralliseen huomautukseen tai täydentävään viralliseen huomautukseen antama vastaus ei tyydytä komissiota, voi se toimittaa jäsenvaltiolle *perustellun lausunnon* ja tarvittaessa *täydentävän perustellun lausunnon*. Jäsenvaltiolla on tavallisesti kaksi kuukautta aikaa vastata näihin komission kirjelmiin. Vain pieni osa direktiivien täytäntöönpanon viivästyistä² koskevista virallisista huomautuksista johtaa perustellun lausunnon antamiseen. Muiden virallisten huomautusten osalta noin puolet johtaa perustellun lausunnon antamiseen.

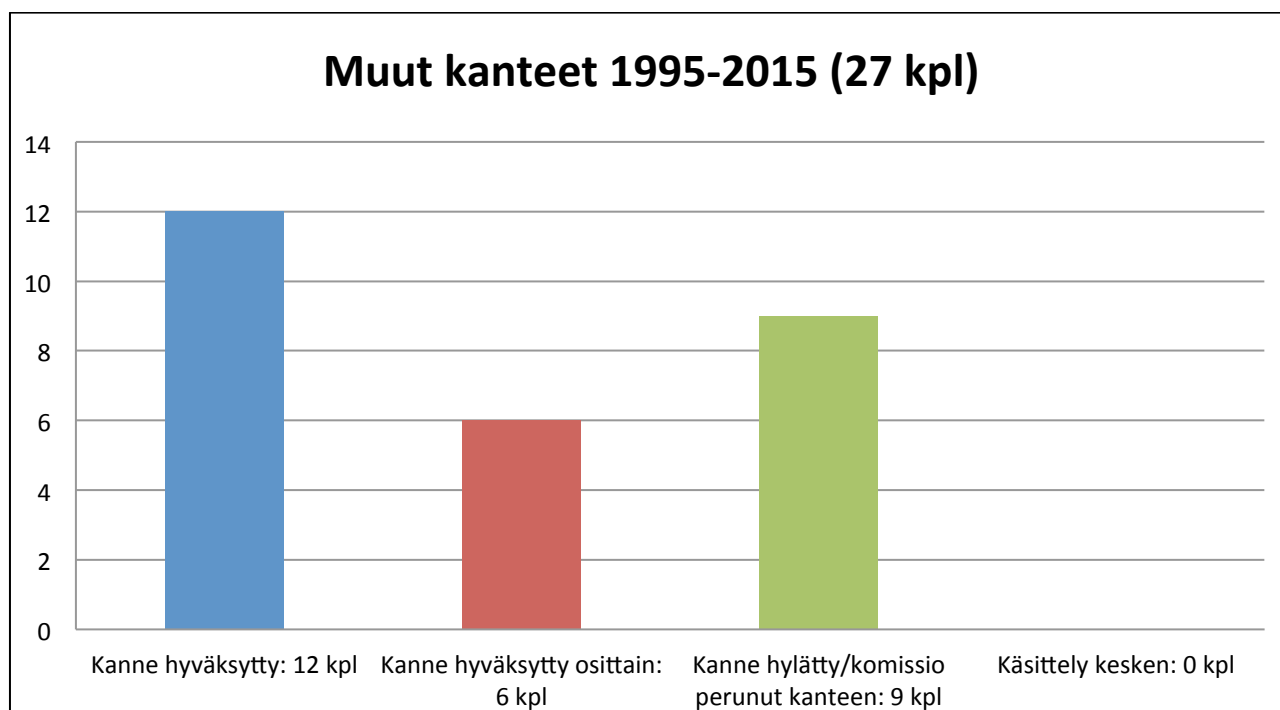
Kaavio 2 ja 3: Suomea koskevat rikkomusmenettelyt vuosina 2005–2015

² Täytäntöönpanon viivästyistä koskevilla rikkomusasioilla tarkoitetaan asioita, joissa on yksinomaan tai pääasiallisesti kyse siitä, että komissio väittää jäsenvaltion jättäneen täyttämättä velvollisuutensa ilmoittaa direktiivin edellyttämistä kansallisista täytäntöönpanotoimenpiteistä.

Jos komissio ei ole tyytyväinen perusteltuun lausuntoon annettuun vastaukseen, se voi nostaa unionin tuomioistuimessa SEUT 258 artiklan mukaisen kanteen jäsenvaltiota vastaan.

Kaavio 4: Komission Suomea vastaan nostamat kanteet jaettuina direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskeviin kanteisiin sekä muihin kanteisiin koko jäsenyyden ajalta

Kaavio 5: Muiden kuin direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskevien kanneasioiden lopputulos

SEUT 260 artiklan nojalla komissio voi käynnistää unionin tuomioistuimen antaman tuomion täytäntöönpanoa koskevan rikkomusmenettelyn. Tällöin on kysymys siitä, että unionin tuomioistuin on jo antanut SEUT 258 artiklan nojalla tuomion, mutta jäsenvaltio ei komission mukaan ole toteuttanut tarvittavia toimia tuomion täytäntöönpanemiseksi. SEUT 260 artiklan mukainen menettely alkaa komission jäsenvaltiolle antamalla virallisella huomautuksella. Komissio voi tämän jälkeen nostaa unionin tuomioistuimessa SEUT 260 artiklan mukaisen kanteen jäsenvaltiota vastaan. Lissabonin sopimuksella tästä menettelystä jätettiin sen nopeuttamiseksi ja tehostamiseksi pois perustellun lausunnon vaihe.

Jos unionin tuomioistuin toteaa SEUT 260 artiklan mukaisessa tuomiossaan, että jäsenvaltio, jota asia koskee, ei ole noudattanut sen tuomiota, se voi määrätä jäsenvaltion suorittamaan kiinteämääräisen hyvityksen ja/tai uhkasakkoa. Direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskevissa asioissa unionin tuomioistuin voi määrätä jäsenvaltion suorittamaan kiinteämääräisen hyvityksen tai uhkasakon jo SEUT 258 artiklan mukaisessa menettelyssä (SEUT 260 artiklan 3 kohta).

Suomen edustaminen EU-tuomioistuin- ja EU-rikkomusasioissa

Suomen edustamisesta EU-tuomioistuinasioissa ja komission Suomen vastaan käynnistämässä rikkomusmenettelyissä vastaa ulkoasiainministeriön EU-tuomioistuinasioiden yksikkö. Suomea ovat Euroopan unionin tuomioistuimessa kertomuskautena edustaneet yksikön päällikkö, valtionasiamies Joni Heliskoski sekä lainsäädäntöneuvokset Henriikka Leppo ja Sami Hartikainen. EU-tuomioistuin- ja rikkomusasioita koskevat Suomen kannat on käsitelty EU-asioiden komitean alaisessa oikeudelliset kysymykset -jaostossa ja joissakin tapauksissa EU-ministerivaliokunnassa. Suomen hallituksen kannanotot on valmisteltu ulkoasiainministeriön johdolla toimineissa asianomaisten ministeriöiden edustajista koostuvissa työryhmissä.

EU-tuomioistuinasioiden yksikkö

Ulkoasiainministeriön EU-tuomioistuinasioiden yksikkö vastaa EU-tuomioistuinasioiden sekä EU-rikkomusasioiden valmistelusta yhteistyössä toimivaltuisten ministeriöiden kanssa. Yksikkö vastaa myös komissiolle toimitettavista lainsäädäntönotifikaatioista ja pitää yllä EU-tuomioistuin- ja rikkomusasioiden arkistoa.

Yhteystiedot:

EU-tuomioistuinasiat / OIK-30
Ulkoasiainministeriö
PL 417
00023 VALTIONEUVOSTO
Puh. (keskus) 0295 350 000
OIK-30@formin.fi

2 TUOMIOISTUINASIAT

2.1 ENNAKKORATKAISUASIAT

Ensimmäiseksi esitellään ne SEUT 267 artiklaan perustuvat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn unionin tuomioistuimessa Suomi on osallistunut ja joissa on kertomuskautena annettu tuomio (2.1.1 jakso) taikka julkisiamiehen ratkaisuehdotus (2.1.2 jakso).³ Tämän jälkeen käydään läpi ne vireillä olevat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn Suomi on kertomuskautena osallistunut esittämällä kirjallisia tai suullisia huomautuksia (2.1.3 jakso).

SEUT 267 artiklan mukaisissa ennakkoratkaisupyynnöissä kansallinen tuomioistuin esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksiä, jotka koskevat kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevan pääasian kannalta merkityksellisten unionin oikeuden säännösten tai määräysten tulkintaa tai pätevyyttä.

2.1.1 Tuomiot ja määräykset

1. Asia C-463/12, *Copydan Båndkopi*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Tekijänoikeusdirektiivi 2001/29/EY – Kopiointi yksityiseen käyttöön – Sopiva hyvitys – Hyvitysmaksun periminen matkapuhelinten muistikorteista

Asian käsittely: Tanskalainen tuomioistuin esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koski tekijänoikeusdirektiivin tulkintaa. Ennakkoratkaisukysymykset koskivat yksityiseen käyttöön tapahtuvaa kappaleen valmistamista ja tekijänoikeusdirektiivin mukaisen hyvitysmaksun perusteita matkapuhelimiin tarkoitettujen muistikorttien osalta. Tuomioistuin tiedusteli, mistä laitteista, missä olosuhteissa ja keneltä hyvitysmaksua voidaan periä. Lisäksi ennakkoratkaisupyynnössä oli kysymys etenkin siitä, miten hyvitysmaksun edellytyksenä olevaa oikeudenhaltijalle aiheutuvaa haittaa tulisi direktiivin mukaan arvioida.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (6.2.2013), että sellainen vastikkeellinen tai vastikkeeton kappaleen valmistaminen, joka tapahtuu tekijän ja käyttäjän välisellä sopimuksella ei voi kuulua hyvitysmaksujärjestelmän piiriin. Kun jäsenvaltio asettaa yksityisen kopioinnin edellytykseksi ns. laillisen lähteen vaatimuksen, ei hyvitysmaksun piiriin voi kuulua laittomasta lähteestä tapahtuva kappaleen valmistaminen. Lisäksi *Suomi* katsoi, että hyvitysmaksun on aina perustuttava siihen haittaan, joka tekijänoikeuden rajoituksen hyödyntämisestä oikeudenhaltijoille aiheutuu. Hyvitysmaksu voidaan lähtökohtaisesti periä kaikista niistä laitteista, joita voidaan perustellusti olettaa käytettävän yksityiseen kopiointiin. Maksua ei kuitenkaan voida periä, mikäli laitteet on selvästi varattu muuhun tarkoitukseen kuin yksityiskäyttöön. Tällaisessa tilanteessa unionin oikeus edellyttää joko mahdollisuutta vapautua maksusta tai maksun palautusta.

Julkisiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisiamies Cruz Villalón* antoi ratkaisuehdotuksensa 18.6.2014.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 5.3.2015 antamassaan tuomiossa, että tekijänoikeusdirektiivi ei ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa säädetään, että yksityiseen käyttöön tarkoitetuista matkapuhelinten muistikorteista tulee maksaa yksityistä kopiointia koskeva sopiva hyvitys. Muistikortin tallennuskapasiteetilla ja sen pääasiallisella käyttötarkoituksella on kuitenkin vaikutusta sopivan hyvityksen määrään. Direktiivi ei ole myöskään esteenä sille, että hyvitysmaksu peritään muistikorttien maahantuojilta ja valmistajilta, jos järjestel-

³ Unionin tuomioistuimessa on tuomarien lisäksi julkisiamiehiä, jotka esittävät puolueettoman ja riippumattoman ratkaisuehdotukseksi kutsutun oikeudellisen lausuntonsa niissä asioissa, jotka on saatettu heidän käsiteltävikseen. Julkisiamiehen ratkaisuehdotus ei sido tuomioistuinta.

laajennetaan koskemaan urheilukilpailujen välittämistä suorana internetissä, kunhan tällaisella laajentamisella ei puututa tekijänoikeuden suojaan.

4. Asia C-396/13, *Sähköalojen ammattiliitto*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Asetus (EY) N:o 593/2008 (Rooma I) – Lähetettyjä työntekijöitä koskeva direktiivi 96/71/EY – Työsopimukseen sovellettava laki – Palkkasaatavan siirtäminen ammattiliitolle perittäväksi – Saatavan siirtoon sovellettava laki – Vähimmäispalkka

Asian käsittely: Satakunnan käräjäoikeus teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koski muun muassa sitä, voiko suomalainen ammattiliitto, jolle puolalaiset lähetetyt työntekijät, jotka ovat ammattiliiton jäseniä, ovat siirtäneet Suomessa tehdystä työstä kertyneet palkkasaatavansa perittäväksi, nostaa Suomessa puolalaista työnantajaa vastaan kanteen. Ennakkoratkaisupyyntöä tiedusteltiin myös sitä, miten lähetettyjä työntekijöitä koskevan direktiivin 3 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaista vähimmäispalkan käsitettä tulisi tulkita esillä olevassa asiassa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (4.12.2013) sekä asiassa 11.6.2014 järjestetyssä suullisessa käsittelyssä, että direktiivin 5 artiklan 2 kohdasta, tulkittuna yhdessä perusoikeuskirjan 12 ja 47 artiklan kanssa, seuraa, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa kansallinen tuomioistuin voi jättää soveltamatta työntekijöiden kotivaltion työlain säännöksen, joka estää palkkasaatavan siirtämisen. Direktiivin 3 artiklan 1 kohdan c alakohdan ja 3 artiklan 7 kohdan toisen alakohdan mukaisesti vähimmäispalkkana voidaan pitää yleissitovan työehtosopimuksen mukaista lomarahaa ja urakkapalkkaa sekä lähetettynä olosta maksettavia lisiä siltä osin kuin niitä ei makseta korvauksena lähetettynä olosta aiheutuneista tosiasiallisista kustannuksista, kuten matka-, majoitus- tai ruokailukustannuksista. Kansallisen tuomioistuimen on tapauskohtaisesti arvioitava, miltä osin lisät kuuluvat työsuhteeseen sovellettavan yleissitovan työehtosopimuksen mukaan osaksi vähimmäispalkkaa.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Wahl* antoi ratkaisuehdotuksensa 18.9.2014.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 12.2.2015 antamassaan tuomiossa, että direktiiviä ja perusoikeuskirjan 47 artiklaa on tulkittava siten, että kansallinen tuomioistuin voi jättää soveltamatta työntekijöiden kotivaltion saatavan siirtoa koskevan kiellon, sillä saatavassa on kyse direktiivissä tarkoitetusta vähimmäispalkasta ja saatavan siirto on lähetettyjen työntekijöiden työntekovaltion, jossa kante nostetaan, lainsäädännön mukainen. Direktiivi ei ole esteenä työntekijöiden palkkaryhmiin sijoittamiselle ja työehtosopimukseen perustuvan vähimmäistuntipalkan ja/tai vähimmäisurakkapalkan laskemiselle, kunhan kansalliset säännöt ovat pakottavia ja läpinäkyviä. Päiväraha kuuluu vähimmäispalkkaan samoilla edellytyksillä kuin päivärahaa maksetaan paikallisille työntekijöille, kun heidät lähetetään työhön jäsenvaltion sisällä. Matka-ajan korvaus ja loma-ajan palkka kuuluvat vähimmäispalkan käsitteen piiriin. Ruokasetelit ja majoituksen kustantaminen eivät kuulu vähimmäispalkan käsitteen piiriin.

5. Asia C-533/13, *AKT*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Vuokratyödirektiivi 2008/104/EY – Vuokratyö – Vuokratyön käytön rajoitusten ja kieltojen tarkastelu

Asian käsittely: Suomen työtuomioistuin teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koski työehtosopimuksilla asetettujen vuokratyövoiman käyttöä koskevien rajoitusten soveltamista. Työtuomioistuin tiedusteli, voidaanko vuokratyövoiman käyttöä rajoittaa työehtosopimuksessa sovituin tavoin, kun otetaan huomioon vuokratyödirektiivi ja erityisesti sen 4 artikla.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (21.1.2014) ja 9.9.2014 asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä, että direktiivin 4 artiklaa on tulkittava siten, että siinä ei rajoiteta jäsenvaltion oikeutta pitää voimassa tai ottaa käyttöön vuokratyön käyttöä koskevia rajoituksia tai kieltoja. Säännöksessä asetetaan jäsenvaltiolle kertaluonteinen hallinnollinen velvollisuus tarkastella vuokratyön käytön rajoituksia ja kieltoja sekä ilmoittaa tarkastelun

tuloksista komissiolle. Suomi katsoi toissijaisesti, että vaikka direktiivin 4 artiklan 1 kohtaan sisältyisikin velvoite poistaa muut kuin säännöksessä tarkoitettuun yleiseen etuun perustuvat vuokratyön käyttöön liittyvät kiellot ja rajoitukset, säännös ei ole esteenä sellaiselle kansalliselle sääntelylle, jonka mukaan vuokratyövoiman käyttö on sallittu vain erikseen luetelluissa tapauksissa, kuten työhuippujen tasaamiseksi tai töissä, joita ei voida teettää yrityksen omilla työntekijöillä. Edellä mainitun kaltaista työehtosopimuksen säännöstä voidaan pitää tarpeellisena sen varmistamiseksi, että työmarkkinat toimivat moitteettomasti.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Szpunar* antoi ratkaisuehdotuksensa 20.11.2014.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 17.3.2015 antamassaan tuomiossa, että vuokratyödirektiivin 4 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se on osoitettu ainoastaan jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille ja siinä asetetaan niille tarkasteluvelvoite sen varmistamiseksi, että mahdolliset vuokratyön käyttöön liittyvät kiellot ja rajoitukset ovat perusteltuja. Näin ollen siinä ei aseteta kansallisille tuomioistuimille velvollisuutta jättää soveltamatta kaikkia kansallisen oikeuden säännöksiä ja määräyksiä, jotka sisältävät vuokratyön käyttöön liittyviä kieltoja tai rajoituksia, jotka eivät ole perusteltuja mainitun 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista yleisen edun mukaisista syistä.

6. Asia C-572/13, Hewlett-Packard

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Tekijänoikeusdirektiivi 2001/29/EY – Direktiivin 5 artiklan 2 kohdan a ja b alakohta – Kopiokoneesta maksettava korvaus – Sopivan hyvityksen käsite

Asian käsittely: Belgialainen tuomioistuin esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntönsä asiassa, joka koski tekijänoikeusdirektiivissä tarkoitettua yksityiseen kopiointiin liittyvän sopivan hyvityksen käsitteen laajuutta, kun kyse on valokopioista. Tuomioistuin tiedusteli muun muassa, voidaanko hyvitys maksaa tekijän sijaan teoksen kustantajalle, sekä sitä, voidaanko hyvitysmaksua periä myös nuottilehtien kopioista sekä laittomista lähteistä valmistetuista kappaleista.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (18.2.2014), että sopivaa hyvitystä ei voida maksaa teoksen kustantajalle, koska tämä ei ole direktiivin 2 artiklassa tarkoitettu oikeudenhaltija. Hyvitysmaksun suuruuden määrittelyn osalta *Suomi* katsoi, että koska nuottilehtien kopiointi on nimenomaisesti säännöksen sanamuodossa jätetty direktiivin 5 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua poikkeuksen soveltumisalan ulkopuolelle, sitä ei voida myöskään huomioida säännöksen mukaista hyvitystä määritettäessä. Vastaavasti *Suomi* katsoi, ettei laittomia kopioita voida sisällyttää hyvitykseen, koska direktiivin 5 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettu korvaus on luonteeltaan käyttökorvausta eikä tekijänoikeuden loukkauksesta maksettavaa vahingonkorvausta.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Cruz Villalón* antoi ratkaisuehdotuksensa 11.6.2015.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 12.11.2015 antamassaan tuomiossa, että tekijänoikeusdirektiivi on esteenä sille, että osa sopivasta hyvityksestä maksetaan teosten kustantajille ilman, että kustantajille asetetaan minikäänlaista velvollisuutta tarjota tekijöille mahdollisuutta hyötyä edes epäsuorasti osasta hyvitystä, joka näiltä jää saamatta. Direktiivi ei myöskään salli nuottilehtien kopiointin eikä laittomista lähteistä tapahtuvan kopiointin huomioimista sopivaa hyvitystä määritettäessä.

7. Asia C-632/13, Hirvonen

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: SEUT 45 artikla (työntekijöiden vapaa liikkuvuus) – SEUT 21 artikla (unionin kansalaisten liikkumisvapaus) – Rajoitetusti verovelvollinen – Lähdeverotus – Syrjivyyt – Verovelvollisen mahdollisuus valita yleinen tuloverojärjestelmä

Asian käsittely: Ruotsalainen tuomioistuin teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntönsä, jossa se tiedusteli, onko työvoiman vapaata liikkuvuutta koskevan SEUT 45 artiklan vastaista se, että rajoitetusti verovelvollisella ei lähdeverojärjestelmässä ole oikeutta tehdä henkilökohtaiseen tilanteeseensa liittyviä vähennyksiä,

kun kyseisellä henkilöllä olisi kuitenkin mahdollisuus valita sovellettavaksi yleinen tuloverojärjestelmä, jossa hän voisi tehdä kyseiset vähennykset.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (21.3.2014), että SEUT 45 artikla ei ole esteenä sellaisille jäsenvaltion lainsäädännön säännöksille, joiden mukaan toisessa jäsenvaltiossa asuva henkilö, joka on saanut kaikki tai lähes kaikki tulonsa ensin mainitusta jäsenvaltiosta, voi valita kahdesta täysin erilaisesta verotusmuodosta. Henkilön verotus voidaan toimittaa lähdeverotuksena, jossa verokanta on alhaisempi mutta johon ei kuulu oikeutta verovähennyksiin. Vaihtoehtoisesti se voidaan toimittaa niin, että henkilöä verotetaan tuloistaan yleisen tuloverojärjestelmän mukaisesti, jolloin hän saa hyväkseen kyseessä olevat verovähennykset.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asia ratkaistiin ilman julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuimen* 19.11.2015 antaman tuomion mukaan se, että ulkomailla asuva verovelvollinen ei saa hyväkseen kaikkia kyseisessä valtiossa asuville verovelvolliselle kuuluvia henkilökohtaisia vähennyksiä, ei lähtökohtaisesti ole SEUT 21 artiklan vastaista. Edellytyksenä kuitenkin on, että ulkomailla asuvaan verovelvolliseen ei kokonaisuutena arvioiden saa kohdistua ankarampaa verorasitusta kuin kyseisessä valtiossa asuvaan ja muutoin rinnastettavassa asemassa olevaan verovelvolliseen.

8. Asia C-686/13, X

Ennakkoratkaisupyyntö: SEUT 49 artikla (sijoittautumisvapaus) – SEUT 63 artikla (pääomien vapaa liikkuvuus) – Elinkeinotulon verotus – Elinkeinoimintaa palvelevat osakkeet – Osakkeiden luovutusvoiton verovapaus – Osakkeiden luovutustappion vähennyskeltottomuus – Valuuttakurssin muutokset

Asian käsittely: Ruotsalainen tuomioistuin teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntönsä asiassa, joka koski elinkeinoimintaa palvelevien yhtiöosuuksien luovutuksen yhteydessä aiheutuneiden valuuttakurssimuutosten huomioimista verotuksessa. Kyse oli myös näiden valuuttakurssitappioiden vähennysoikeudesta.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (9.4.2014), että asiaa on arvioitava sijoittautumisvapauden nojalla. SEUT 49 artikla ei ole esteenä sille, että kotipaikkavaltio ei myönnä oikeutta vähentää valuuttakurssitappiota, joka sisältyy elinkeinoimintaa palvelevien sellaisen yhtiön osuuksien luovutustappioon, jonka kotipaikka on jossakin toisessa jäsenvaltiossa, kun kotipaikkavaltio soveltaa järjestelmää, jossa tällaisiin osuuksiin perustuvia luovutusvoittoja ja -tappioita ei oteta huomioon veron perustetta laskettaessa.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Kokott* antoi ratkaisuehdotuksensa 22.1.2015.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 10.6.2015 antamassaan tuomiossa, että SEUT 49 artikla ei ole esteenä jäsenvaltion verolainsäädännölle, jossa vapautetaan yhteisöverosta elinkeinoimintaa palvelevien yhtiöosuuksien luovutusten perusteella saadut voitot ja jätetään vastaavasti vähennysoikeuden ulkopuolelle tällaisten yhtiöosuuksien luovutusten perusteella aiheutuneet tappiot myös silloin, kun tappiot aiheutuvat valuuttakurssitappiosta.

9. Asia C-4/14, *Bohez*

Ennakkoratkaisupyyntö: Tuomion tunnustaminen ja täytäntöönpano vanhempainvastuuta koskevassa asiassa – Neuvoston asetus (EY) N:o 44/2001 (Bryssel I) – Neuvoston asetus (EY) N:o 2201/2003 (Bryssel II a) – Lapsen tapaamisoikeuden toteutumiseksi asetettu uhkasakko – Uhkasakon täytäntöönpano

Asian käsittely: Suomen korkein oikeus teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntönsä, joka koski lapsen tapaamisoikeuden toteutumiseksi Belgiassa asetetun uhkasakon täytäntöönpanoa Suomessa. KKO tiedusteli, tuleeko tällaisen uhkasakon täytäntöönpanoa koskevassa asiassa soveltaa Bryssel I -asetusta vai Bryssel II a -asetusta. Siltä varalta, että uhkasakkoa koskeva päätös katsottaisiin Suomessa täytäntöönpanokelpoiseksi muul-

la kuin Bryssel I -asetuksen perusteella, KKO pyysi tuomioistuimelta selvennystä täytäntöönpanokelpoisuuden edellytyksiin sekä täytäntöönpanovaltion tuomioistuimen toimivallan laajuuteen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (16.4.2014) ja 8.1.2015 asiassa pidetyssä suullisessa käsittelyssä, että Bryssel I -asetuksen 1 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevassa asiassa päävelvoitteen turvaamiseksi asetetun uhkasakon täytäntöönpanoa koskevat asiat jäävät asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle. Bryssel II a -asetuksen 47 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevat tehosteet ja turvaamistoimet kuuluvat säännöksessä tarkoitettuun täytäntöönpanomenettelyyn, joka tapahtuu täytäntöönpanevan jäsenvaltion lain mukaan.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Szpunar* antoi ratkaisuehdotuksensa 16.4.2015.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 9.9.2015 antamassaan tuomiossa, että Bryssel I -asetusta ei sovelleta lapsen tapaamisoikeuden toteutumiseksi asetetun uhkasakon täytäntöönpanoon. Uhkasakon täytäntöönpanoon sovelletaan sen sijaan samaa täytäntöönpanojärjestelmää kuin mainitulla uhkasakolla taattua tapaamisoikeutta koskevaan päätökseen ja tällainen uhkasakko on täytäntöönpanokelpoinen Bryssel II a -asetuksen sääntöjen mukaisesti. Uhkasakon lopullinen määrä tulee kuitenkin vahvistaa tuomiojäsenvaltion tuomioistuimissa.

10. Asia C-5/14, *Kernkraftwerke Lippe-Ems*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Energiatuotteiden ja sähkön verotus – Ydinpolttoainevero – Valtiontuki – Verojärjestelmän valikoivuus – Euroopan atomienergiayhteisö – Energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan direktiivi 2003/96/EY – Valmisteverodirektiivi 2008/118/EY

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, jossa se tiedusteli Saksan ydinpolttoaineveron yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa. Kyseessä oleva ydinpolttoainevero kohdistuu kaupalliseen sähköntuotantoon käytettävään ydinpolttoaineeseen ja nostaa siten ydinvoimalla tuotetun sähkön kustannuksia.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (15.4.2014) ja asiassa 4.11.2014 järjestetyssä suullisessa käsittelyssä, että ydinpolttoaine ei kuulu energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan direktiivin soveltamisalaan, joten kyseinen direktiivi ei estä asettamasta veroa ydinpolttoaineelle. Vero on myös valmisteverodirektiivin mukainen. Vero ei itsessään ole SEUT 107 artiklassa tarkoitettua valtiontukea, koska siihen ei sisälly vapautuksia, jotka antaisivat taloudellista etua joillekin yrityksille. *Suomi* katsoi myös, että Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen määräykset eivät estä kyseisen kaltaisen veron perimistä.

Unionin tuomioistuin pyysi suulliseen käsittelyyn osallistuvia asianosaisia keskittymään lausunnoissaan siihen, voisiko SEUT 113 artikla olla asianmukainen oikeusperusta ydinpolttoaineen verotusta koskevan lainsäännön yhdenmukaistamiselle ottaen huomioon erityisesti Euratom sopimuksen 106A artikla. *Suomi* katsoi, että Euratom-sopimuksen 106A artikla ei ole esteenä ydinpolttoaineen verotusta koskevien säännösten yhdenmukaistamiselle ainakaan energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan direktiivin kaltaisen säädöksen yhteydessä, jonka tarkoituksena on yhdenmukaistaa energiatuotteiden valmisteverotusta yleisesti ja jonka soveltamisalaan eivät kuulu yksinomaan Euratom-sopimuksen liitteeseen IV sisältyvät ydinpolttoaineet.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Szpunar* antoi ratkaisuehdotuksensa 3.2.2015.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 4.6.2015 antamassaan tuomiossa, että energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskeva direktiivi, valmisteverodirektiivi, SEUT 107 artikla ja Euratom-sopimus eivät ole esteenä kyseessä olevan kaltaiselle verolle, joka kannetaan ydinpolttoaineen käyttämisestä kaupalliseen sähköntuotantoon.

11. Asia C-16/14, *Property Development Company*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Arvonlisävero – Arvonlisäverodirektiivi 77/388/ETY – Omaan käyttöön ottaminen – Veron peruste - Rakennusaikaiset korot

Asian käsittely: Belgialainen tuomioistuin teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, jolla se tiedusteli, kuuluvatko rakennuksen rakentamista varten otetun lainan korot arvonlisäverodirektiivin 11 artiklan A kohdan 1 alakohdan b alakohdassa tarkoitettuun omakustannushintaan ja tuleeko ne siten sisällyttää omaan käyttöön ottamisen yhteydessä sovellettavan veron perusteeseen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (25.4.2014), että rakennusaikaiset korot tulee sisällyttää direktiivin 11 artiklan A kohdan 1 alakohdan b alakohdassa tarkoitettuun omakustannushintaan perustuvaan veron perusteeseen. Verotuksen neutraalisuuden periaate edellyttää, että omakustannushintaan perustuvaan veron perusteeseen on tilanteessa, jossa verovelvollinen on itse valmistanut tavarana, sisällytettävä kaikki tavarana valmistamisesta aiheutuneet välittömät ja välilliset kustannukset, kuten rakennusaikaiset lainan korot.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asia ratkaistiin ilman julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 23.4.2015 antamassaan tuomiossa, että pääasiassa oli kyse verovelvollisen itse rakennuttaman rakennuksen ottamisesta arvonlisäverosta vapautetun liiketoiminnan käyttöön. Unionin tuomioistuin katsoi, että laskettaessa arvonlisäveroa tällaisessa tilanteessa veron peruste muodostuu sellaisten rakennusten, jotka vastaavat kyseistä rakennusta sijainniltaan, kooltaan ja muilta olennaisilta ominaispiirteiltään, ostohinnasta käyttöönottohetkellä. Tässä yhteydessä merkitystä ei ole sillä, muodostuuko osa tästä ostohinnasta väliaikaisista koroista.

12. Asia C-62/14, *Gauweiler*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Euroopan keskuspankin toimivalta – Rahapoliittisten suorien kauppojen teknisistä ominaisuuksista tehty päätös

Asian käsittely: Saksan perustuslakituomioistuin esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, jolla se tiedusteli, onko Euroopan keskuspankki ylittänyt perussopimusten mukaisen toimivaltansa tehdessään päätöksen rahapoliittisten suorien kauppojen teknisistä ominaisuuksista (Technical Features of Outright Monetary Transactions).

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (9.6.2014), että Euroopan keskuspankki ei ole ylittänyt toimivaltansa tehdessään päätöksen rahapoliittisten suorien kauppojen ohjelmasta, ja että päätös ei ole ristiriidassa keskuspankkirahoituksen kiellon kanssa. Päätös on luonteeltaan rahapoliittinen ja siten Euroopan keskuspankin SEUT 127 artiklassa ja keskuspankin perussäännössä määritellyn mandaatin mukainen.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Cruz Villalón* antoi ratkaisuehdotuksensa 14.1.2015.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 16.6.2015 antamassaan tuomiossa, että Euroopan keskuspankki ei ylittänyt toimivaltansa päättäessään ohjelmasta valtioiden velkakirjojen ostamiseksi jälkimarkkinoilla.

13. Asia C-147/14, *Loutfi Management Propriété intellectuelle*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Yhteisön tavaramerkki – Tavaramerkkiasetuksen (EY) N:o 207/2009 9 artiklan 1 kohdan b alakohta – Sekaannusvaara – Tavaramerkin sisältämä arabian kielen sana – Sanan lausuntatavan ja merkitysisällön arviointi

Asian käsittely: Belgialainen tuomioistuin teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koski tavaramerkkiasetuksen 9 artiklan 1 kohdan b alakohdan tulkintaa ottaen huomioon perusoikeuskirjan 21 ja 22

artikla. Kansallinen tuomioistuin tiedusteli, mikä merkitys tavaramerkin sisältämälle arabian kielen sanan lausuntatavalle ja merkityssisällölle on annettava arvioitaessa tavaramerkkien sekaannusvaaraa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (1.7.2014), että tavaramerkkiasetuksen 9 artiklan 1 kohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että arvioidessaan sekaannusvaaran kannalta yhteisön tavaramerkkiä, jossa hallitsevana on arabian kielen sana, ja merkkiä, jossa hallitsevana on toinen, mutta ulkoasultaan vastaavanlainen arabian kielen sana, jäsenvaltioiden tuomioistuinten on arvioitava tilannetta kokonaisarvion perusteella ottaen huomioon tuotteen kohderyhmän keskivertokuluttajien tietotaso. Perusoikeuskirjan 21 ja 22 artiklalla ei ole merkitystä ennakkoratkaisukysymykseen annettavan vastauksen kannalta.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asia ratkaistiin ilman julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 25.6.2015 antamassaan tuomiossa, että tavaramerkkiasetuksen 9 artiklan 1 kohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että arvioitaessa mahdollista sekaannusvaaraa sellaisten yhteisön tavaramerkin ja merkin välillä, jotka molemmat kattavat samanlaiset tavarat ja joissa molemmissa hallitsevana on arabialaisin ja latinalaisin aakkosin kirjoitettu arabian kielen sana niin, että kyseiset sanat muistuttavat ulkoasultaan toisiaan, olosuhteissa, joissa kyseisen yhteisön tavaramerkin ja merkin kohdeyleisöllä on kirjoitetun arabian kielen perustaidot, näiden sanojen merkitys ja lausuntatapa on otettava huomioon.

14. Asia C-189/14, *Chain*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Sosiaaliturva – Asetus (EY) N:o 883/2004 sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta – Asetus (EY) N:o 987/2009 asetuksen (EY) N:o 883/2004 täytäntöönpanomenettelystä – Toimivaltainen jäsenvaltio – Työskentely tavallisesti kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa – Jäsenvaltion velvollisuus antaa todistus kuulumisesta sosiaaliturvan piiriin

Asian käsittely: Kyproslainen tuomioistuin teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koski sovellettavan sosiaaliturvalainsäädännön määrittämistä tilanteessa, jossa henkilö työskentelee tavallisesti kahdessa tai useammassa EU-maassa, ja sitä, millä edellytyksillä henkilölle voidaan myöntää sovellettavaa lainsäädäntöä osoittava A1-todistus.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (28.7.2014) ja asiassa 12.3.2015 järjestetyssä suullisessa käsittelyssä, että henkilön ei voida katsoa työskentelevän tavallisesti kahdessa tai useassa jäsenvaltiossa, jos toista jäsenvaltiota, jossa työntekijä tulisi työskentelemään, tai tulevan työskentelyn kesto ei voida vielä määrittää. Todistuksen myöntämisen osalta *Suomi* katsoi, että toimivaltaisen jäsenvaltion, jonka lainsäädäntöä henkilöön sovelletaan, on informoitava henkilöä ja hänen työnantajaansa kyseisen lainsäädännön soveltamisesta ja siinä säädetyistä velvoitteista. A1-todistus on kuitenkin annettava asianomaisen henkilön tai työnantajan pyynnöstä.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Bot* katsoi 21.5.2015 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että henkilön katsotaan työskentelevän tavallisesti kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa, kun työntekijä suorittaa eri jäsenvaltioon sijoittautuneen työnantajansa lukuun ja saman työsopimuksen nojalla peräkkäin lyhytaikaisia toimeksiantoja kahdessa muussa valtiossa, vaikka toista työskentelyvaltiota tai työskentelyn kestoja ensimmäisessä ja/tai toisessa valtiossa ei ole määritetty työsopimuksessa eikä niitä voida ennakoida A1-lomakkeen hakemisen hetkellä.

Määräys: Ennakkoratkaisupyynnön peruuttamisen johdosta unionin tuomioistuin poisti asian rekisteristä 11.6.2015 annetulla määräyksellä.

15. Asia C-198/14, *Visnapuu*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: SEUT 110 artikla (sisäiset maksut) – SEUT 34 artikla (tuonnin määrällinen rajoitus) – SEUT 36 artikla (rajoitusten oikeuttamisperusteet) – Alkoholijuomien kaupallinen maahantuonti – Al-

kohoilain mukainen lupa – Juomapakkausverojärjestelmä – Pakkauksista ja pakkausjätteistä annettu direktiivi 94/62/EY

Asian käsittely: Helsingin hovioikeus teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koski suomalaista juomapakkausverojärjestelmää ja alkoholijuomien kaupallista maahantuontia. Kansallinen tuomioistuin halusi ennakkoratkaisupyynnöllään selvittää, ovatko suomalainen juomapakkausverojärjestelmä sekä alkoholilain mukainen vaatimus vähittäismyyntiä koskevasta luvasta alkoholijuomien kaupallisen maahantuonnin yhteydessä unionin oikeuden mukaisia.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (7.8.2014) ja asiassa 29.4.2015 pidetyssä suullisessa käsittelyssä, että Suomen juomapakkausverojärjestelmä on pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun mukainen, kun otetaan huomioon myös SEUT 110 artikla, sillä kyseistä järjestelmää sovelletaan erotuksetta kotimaisiin ja ulkomaisiin toimijoihin ja se on perusteltu ympäristönsuojeluun liittyvillä syillä. Alkoholilain mukaisen vähittäismyyntilupavaatimuksen osalta Suomi katsoi, että asiaa on arvioitava SEUT 37 artiklan valossa siltä osin kuin kyse on sellaisista kansallisista säännöksistä, joilla varataan tietty toiminta valtion alkoholiyhtiön yksinoikeudeksi. Kyseinen lupavaatimus on SEUT 37 artiklan mukainen. Muilta osin kyseistä lupavaatimusta on arvioitava SEUT 34 artiklan valossa. Kyseinen järjestelmä ei ole SEUT 34 artiklan vastainen ja se on joka tapauksessa oikeutettu ja oikeasuhteinen ihmisten terveyden ja elämän suojelemiseksi SEUT 36 artiklan mukaisesti.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Bot* antoi ratkaisuehdotuksensa 9.7.2015.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 12.11.2015 antamassaan tuomiossa ensinnä, että SEUT 110 artikla ja direktiivi eivät ole esteenä sille, että toimivaan palautusjärjestelmään kuulumattomista juomapakkausista kannetaan juomapakkausveroa. Toiseksi tuomioistuin katsoi, että SEUT 34 ja 36 artikla eivät ole esteenä alkoholilain lupajärjestelmälle edellyttäen, että säännösten tavoitteena olevaa kansanterveyden ja yleisen järjestyksen suojelua ei voida saavuttaa vähemmän rajoittavilla toimenpiteillä. Kansallisen tuomioistuimen on lisäksi varmistuttava siitä, että säännökset eivät ole mielivaltaisen syrjinnän keino tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peitelty rajoitus.

16. Asia C-310/14, *Nike European Operations Netherlands*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Maksukyvyttömyysasetus (EY) N:o 1346/2000 – Asetuksen 13 artiklan tulkinta – Takaisinsaanti konkurssipesään

Asian käsittely: Helsingin hovioikeus esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koski maksukyvyttömyysasetuksen 13 artiklan tulkintaa. Helsingin hovioikeus halusi esittämillään ennakkoratkaisukysymyksillä selvittää, miten oikeustoimen peräyttämistä koskevaa 13 artiklaa on tulkittava ja sovellettava kansallisessa tuomioistuimessa, kun kyse on takaisinsaannista konkurssipesään ja erityisesti siitä, miten väittämisen- ja näyttötaakka jakautuvat oikeudenkäynnin osapuolten välillä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (8.10.2014), että kansallisen oikeudenkäynnin vastaajan on maksukyvyttömyysasetuksen 13 artiklan nojalla näytettävä, että oikeustoimeen sovellettavassa lainsäädännössä säädetyt velan peräyttämisen edellytykset eivät kyseisessä tapauksessa täyty. Suomi katsoi lisäksi, että asetuksen 13 artiklassa ei säännellä kysymystä siitä, kenellä on väittämistaakka sen suhteen, mitkä ovat kyseisen tapauksen konkreettiset olosuhteet, vaan tältä osin tulee sovellettavaksi asetuksen 4 artiklan mukaisesti menettelyn aloitusvaltion laki. Suomi katsoi, että tämä tarkastelu kattaa paitsi oikeustoimeen sovellettavan lain maksukyvyttömyyttä koskevat säännökset, myös kyseisen lain oikeustoimeen sovellettavat yleiset säännökset ja periaatteet.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asia ratkaistiin ilman julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 15.10.2015 antamassaan tuomiossa, että sen osapuolen, joka vetoaa maksun peräyttämisaatimuksen kiistäessään maksukyvyttömyysasetuksen 13 artiklassa tarkoitettuun kansalliseen

säännökseen, on vedottava siihen, että säännöksessä mainitut olosuhteet eivät olleet olemassa, ja näytettävä se. Kansallinen tuomioistuin voi katsoa, että vaatimuksen esittäjän on osoitettava mainitun lain säännös tai periaate, jonka mukaan kyseinen oikeustoimi voidaan peräyttää, ainoastaan, jos kyseinen tuomioistuin on sitä mieltä, että se, johon vaatimus on kohdistettu, on ensi vaiheessa todellakin osoittanut sen kansallisen prosessi-oikeuden mukaan tavanomaisesti sovellettaviin sääntöihin nähden, ettei asianomaista oikeustointa voida peräyttää saman lain nojalla.

17. Asia C-333/14, *Scotch Whisky Association*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: SEUT 34 artikla (tuonnin määrällinen rajoitus) – SEUT 36 artikla (rajoitusten oikeuttamisperusteet) – Alkoholipolitiikka – Alkoholin vähimmäishintajärjestelmä – Ihmisten terveyden suojeleminen

Asian käsittely: Skotlantilainen tuomioistuin teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koski Skotlannin suunnitteleman alkoholijuomien vähimmäishintajärjestelmän unionin oikeuden mukaisuutta. Kansallinen tuomioistuin halusi selvittää muun muassa, millä perusteilla pääasiassa kyseessä olevan kaltainen vähimmäishintajärjestelmä voidaan oikeuttaa SEUT 36 artiklan nojalla ihmisten terveyden suojelemiseksi.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (15.10.2014), että kun verotukselliset tai muut vähemmän jäsenvaltioiden välistä kauppaa rajoittavat keinot saavuttaa kansallisen alkoholipolitiikan tavoitteet eivät riitä, voidaan ihmisten terveyden suojelemiseksi toteuttaa alkoholin vähimmäishintaa koskevia kansallisia toimenpiteitä, kunhan ne ovat oikeasuhteisia niillä tavoiteltuun päämäärään nähden.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Bot* antoi ratkaisuehdotuksensa 3.9.2015.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 23.12.2015 antamassaan tuomiossa, että SEUT 34 ja 36 artikla ovat esteenä sille, että jäsenvaltio toteuttaa alkoholin vähimmäishintaa koskevia toimenpiteitä hyläten näin alkoholin valmisteveron korottamista koskevan vaihtoehdon, joka rajoittaisi unionin sisäistä kauppaa ja kilpailua vähemmän. Unionin tuomioistuin jätti kuitenkin kansallisen tuomioistuimen tutkittavaksi, onko asia todella näin esillä olevassa asiassa.

18. Asia C-605/14, *Komu*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Neuvoston asetus (EY) N:o 44/2001 (Bryssel I) – 22 artiklan 1 kohta – Toimivaltainen tuomioistuin – Esineoikeus kiinteään omaisuuteen – Yhteisomistuksen purkaminen

Asian käsittely: Suomen korkein oikeus teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koski toimivaltaisen tuomioistuimen määrittämistä asiassa, jossa vaaditaan Espanjassa sijaitsevaan kiinteistöomaisuuteen kohdistuvan yhteisomistuksen purkamista.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (9.4.2015), että tilanteessa on kyse Bryssel I -asetuksen 22 artiklan 1 kohdassa tarkoitettusta esineoikeutta kiinteään omaisuuteen koskevasta asiasta ja toimivalta asiassa siten kuuluu kiinteistön sijaintivaltion tuomioistuimelle.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asia ratkaistiin ilman julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 17.12.2015 antamassaan tuomiossa, että asiassa, jossa vaaditaan kiinteään omaisuuteen kohdistuvan yhteisomistussuhteen purkamista uskotun miehen toteuttamalla omaisuuden myynnillä, on kyse esineoikeudesta kiinteään omaisuuteen. Toimivaltainen tuomioistuin on siis kiinteistön sijaintivaltion tuomioistuin.

19. Asia C-311/15, TrustBuddy

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Kulutusluottodirektiivi 2008/48/EY – Kulutusluottosopimus – Luotonantajan käsite - Vertaislainatoiminta

Asian käsittely: Suomen korkein oikeus tiedusteli ennakkoratkaisupyynnöllään, sovelletaanko kulutusluottodirektiivin luotonantajaa koskevia säännöksiä myös sellaiseen vertaislainojen välittäjään, joka itse käyttää luotonantajalle tavanomaisesti kuuluvaa määräysvaltaa suhteessa luotonottajaan.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (1.10.2015), että luotonantajaa koskevia säännöksiä tulee soveltaa myös sellaiseen vertaislainojen välittäjään, joka käyttää luotonottajaan nähden luotonantajille yleensä kuuluvaa määräämisvaltaa luottoehtojen ja luoton myöntämisen osalta.

Määräys: Korkein oikeus peruutti ennakkoratkaisupyynnön, koska TrustBuddy oli peruuttanut valituksensa. Asia poistettiin unionin tuomioistuimen rekisteristä tuomioistuimen presidentin 23.10.2015 antamalla määräyksellä.

2.1.2 Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset

1. Asia C-314/14, Sanoma Media Finland Oy

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Audiovisuaalisia mediapalveluja koskeva direktiivi 2010/13/EU – Mainospalan käsite – Mainosajan enimmäiskesto – Sponsoritunnukset – Yksittäiset televisiomainokset erottavat ns. mustat sekunnit

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, jolla se tiedustelee, onko direktiivissä tarkoitetuksi mainospaloiksi, jotka on luettava osaksi mainosajan enimmäiskestoa, katsottava muiden kuin sponsoroitujen ohjelmien yhteydessä esitetyt sponsoritunnukset ja eri mainosten välissä ja mainoskatkon lopuksi tulevat ns. mustat sekunnit.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (6.10.2014), että mainosajaksi on laskettava muiden kuin sponsoroitujen ohjelmien yhteydessä esitetyt sponsoritunnukset, sekä eri mainosten välissä ja mainoskatkon lopuksi tulevat ns. mustat sekunnit.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Szpunar* katsoi 6.10.2015 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että muulloin kuin sponsoroidun ohjelman alussa, sen aikana tai lopussa lähetettyjä sponsorointia koskevia tietoja on pidettävä televisiomainontana ja ne tulee siten huomioida mainosajan enimmäisajan täyttymistä laskettaessa. Myös ns. mustat sekunnit on laskettava mainosajaksi.

2. Asia C-472/14, Canadian Oil Company Sweden et Rantén

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: REACH -asetus (EY) N:o 1907/2006 - Kemiallisen tuotteen rekisteröinti - Kansallinen rekisteröinti – SEUT 34 artikla (tuonnin määrällinen rajoitus) – SEUT 36 artikla

Asian käsittely: Ruotsalainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koskee kansallisen kemiallisen tuotteen rekisteröintivelvollisuuden yhteensopivuutta REACH -asetuksen kanssa. Kansallinen tuomioistuin tiedustelee myös, onko kansallinen säännös yhteensopiva SEUT 34 artiklan kanssa kun otetaan huomioon SEUT 36 artiklassa määrätyt poikkeukset.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (29.1.2015), että kansallinen säännös, jonka mukaan kemiallisen tuotteen ammattimaisesti maahantuovan henkilön on ilmoitettava tuote kansalliselle viranomaiselle sen rekisteröimiseksi kansalliseen tuoterekisteriin, ei ole ristiriidassa REACH -asetuksen kanssa. Kansallisella tuoterekisterillä ja REACH -asetuksen mukaisella rekisterillä on eri tarkoitus. Lisäksi säännös on joka tapauksessa oikeutet-

tavissa ihmisten terveyden suojelemiseksi SEUT 36 artiklan tarkoittamalla tavalla sekä ympäristönsuojelua koskevilla pakottavilla syillä.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Sharpston* katsoi 10.12.2015 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, ettei REACH -asetus tai SEUT 34 artikla ole esteenä esillä olevalle kansalliselle tuoterekisterille, jolla pyritään suojelemaan ympäristöä ja ihmisten terveyttä.

2.1.3 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Asia C-470/14, EGEDA

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Tekijänoikeus – Tekijänoikeusdirektiivi 2001/29/EY – Yksityisen kopioinnin poikkeus – Valtion yleisestä talousarviosta maksettava hyvitysmaksu

Asian käsittely: Espanjalainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, jolla se tiedustelee, onko yksityisestä kopioinnista suoritettavaa hyvitysmaksua koskeva järjestelmä, jossa hyvitys maksetaan valtion yleisestä talousarviosta, tekijänoikeusdirektiivin mukainen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (21.1.2015) ja asiassa 1.10.2015 järjestetyssä suullista käsittelyssä, että yksityisestä kopioinnista suoritettava hyvitysmaksu voidaan rahoittaa valtion yleisestä talousarviosta, kunhan talousarvioon tätä varten sisällytettävä määräraha on suuruudeltaan sellainen, että se riittää takaamaan tekijöille sopivan hyvityksen.

2. Asia C-506/14, Yara

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Päästökauppa – Päästökauppadirektiivi 2003/87/EY – Komission päätös 2011/278/EU – Komission päätös 2013/448/EU – Päästökauppa-kaus 2013–2020 – Päästöoikeuksien ilmaisjako – Monialainen korjauskerroin

Asian käsittely: Korkein hallinto-oikeus on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koskee päästökauppadirektiivin tulkintaa ja komission päästökauppaa koskevien päätösten 2013/448/EU ja 2011/278/EU pätevyyttä. Asiassa on erityisesti kyse ns. monialaisen korjauskertoimen soveltamisesta päästöoikeuksien ilmaisjakoon päästökauppakaudella 2013–2020.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (4.3.2015), että komission päätöksen 2013/448/EU pätevyyttä ei voida asettaa kyseenalaiseksi sen perusteella, että sitä ei ole tehty ns. valvonnan käsittävissä sääntelymenettelyssä. Komission päätös 2013/448/EU on päästökauppadirektiivin mukainen eikä sen pätevyyttä voida tälläkään perusteella asettaa kyseenalaiseksi. Myös komission päätös 2011/278/EU on päästökauppadirektiivin mukainen.

3. Asia C-521/14, SOVAG

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Tuomioistuimen toimivalta – Neuvoston asetus (EY) N:o 44/2001 (Bryssel I)

Asian käsittely: Korkein oikeus on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koskee Bryssel I -asetuksen 6 artiklan 2 kohdan tulkintaa. Korkein oikeus haluaa tiedustella, onko se asetuksen mukaan toimivaltainen käsittelemään pääasiassa esillä olevaa kannetta. Toimivallan ratkaisemiseksi on selvitettävä, miten asetuksen "sivullisvaatimuksen" käsitettä on tulkittava.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (4.2.2015), että pääasian kaltaisessa tilanteessa kannetta, jossa on kysymys takautumisoikeuteen tai muuhun siihen rinnastuvaan, alkuperäiseen kanteeseen läheisesti liittyvästä vaatimuksesta ja jonka kolmas osapuoli kansallisen lainsäädännön sallimin tavoin nostaa toista asianosaista

10. Asia C-276/15, Hecht-Pharma

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Lääkediirektiivi 2001/83/EY – Direktiivin 3 artiklan 1 kohdan tulkinta – Lääkkeiden valmistus apteekissa – Ex tempore -lääkkeet

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin tiedusteleo ennakkoratkaisupyynnössään Saksan apteekissa valmistettavia ns. ex tempore -lääkkeitä koskevan lainsäädännön yhteensopivuutta lääkedirektiivin 3 artiklan 1 ja 2 kohdan kanssa. Asiassa on kyse siitä, vaaditaanko ex tempore -lääkkeiden osalta ennen näiden valmistamista apteekissa yksittäiselle potilaalle kirjoitetun lääkemääräyksen olemassaoloa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (17.9.2015), että lääkedirektiivin 3 artiklan 1 kohtaa ei voida tulkita siten, että siinä edellytetään kaikissa tapauksissa yksittäisen lääkemääräyksen olemassaoloa ennen lääkkeen valmistamista. On riittävää, että lääkkeen valmistus voidaan aloittaa etukäteen esimerkiksi tilastolliseen oletukseen perustuvan tarpeita koskevan ennusteen perusteella, mutta lääkkeen luovuttaminen potilaalle tapahtuu vasta lääkemääräyksen perusteella. Kirjallisissa huomautuksissa tuotiin esiin lisäksi niitä käytännön ongelmia, joita potilaan hoidolle aiheutuisi, mikäli lääkkeiden valmistamista ei voitaisi tietyissä tilanteissa aloittaa jo ennen lääkemääräyksen olemassaoloa.

11. Asia C-368/15, Ilves Jakelu

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Postidirektiivi 97/67/EY – Postipalvelu – Postitoimilupa – Toimilupaehdot

Asian käsittely: Suomen korkeimman hallinto-oikeuden ennakkoratkaisupyynnöo koskee postidirektiivin tulkintaa. Korkein hallinto-oikeus tiedusteleo, ovatko Suomen postilain mukainen toimilupajärjestelmä ja Ilves Jakelulle annetussa toimilupapäätöksessä asetetut toimilupaehdot postidirektiivin mukaisia.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (29.10.2015), että esillä olevan kaltainen sopimusasiakkaiden postilähetysten jakelu on postidirektiivin mukaan yleispalvelun piiriin kuulumatonta palvelua. Tällaisen palvelun tarjoamisen edellytykseksi voidaan asettaa postilaissa säädetyn kaltainen yksittäinen postilupa. Huomautuksissa todettiin lisäksi, että postilakia ollaan muuttamassa siten, että postitoiminnasta tulee tulevaisuudessa ilmoituksenvaraista. Ilves Jakelulle annetun toimilupapäätöksen osalta huomautuksissa todettiin, että kyseinen päätös tullaan korvaamaan uudella päätöksellä.

12. Asia C-434/15, Asociación Profesional Élite Taxi

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Henkilökuljetusten sähköinen välityspalvelu – Kuljetuspalvelu vai tietoyhteiskunnan palvelu – SEUT 56 artikla (palvelujen vapaa liikkuvuus) – Palveludirektiivi 2006/123/EY – Direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä 2000/31/EY

Asian käsittely: Espanjalainen tuomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, jossa se tiedusteleo, pidetäänkö Uber Systems Spain -yhtiön harjoittamaa henkilökuljetusten tilausvälitystoimintaa sähköisenä välityspalveluna vai kuljetuspalveluna. Lisäksi kansallinen tuomioistuin kysyy, onko unionin oikeus esteenä sille, että Uberin toimintaa rajoitettaisiin taksien toimilupia tai vilpillistä kilpailua koskevien kansallisten säännösten nojalla.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (18.11.2015), että toimintaa, jossa palveluntarjoaja toimii ainoastaan välittäjänä ajoneuvon haltijan ja kuljetusta tarvitsevan henkilön välillä ylläpitämällä sähköistä palvelualuea, jolla yhteydenotto mahdollistetaan, on pidettävä kuljetustoiminnasta erillisenä tietoyhteiskunnan palveluna. Ennakkoratkaisupyynnössä ei ollut selostettu asiassa sovellettavia kansallisia säännöksiä, joten huomautuksissa ei voitu ottaa kantaa siihen, rikkoisivatko ne mahdollisesti palvelujen vapaata liikkuvuutta tai sijoittautumisoikeutta koskevia säännöksiä.

13. Asia C-462/15, *Pudans*

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Maataloustuet – Yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä annettu asetus (EY) N:o 73/2009 – Tulovero – Tuen maksaminen kokonaisuudessaan edunsaajalle

Asian käsittely: Latvialainen tuomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, jossa se tiedustelee, voidaanko yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä annetun asetuksen mukaisista maataloustuista kantaa tuloveroa. Kansallinen tuomioistuin viittaa kyseisen asetuksen 29 artiklan 1 kohtaan, jonka mukaan tukijärjestelmissä myönnettävät tuet maksetaan kokonaisuudessaan edunsaajalle.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (8.12.2015), että asiaan on vastattava samalla tavalla kuin tuomiossa asiassa C-427/05, *Porto Antico di Genova*, jossa unionin tuomioistuin katsoi, että yhteisön rakennerahastoista saadut tuet voitiin ottaa huomioon määritettäessä verotettavaa tuloa. Näin ollen asetuksen 29 artiklan 1 kohta ei estä maataloustukien katsomista tuensaajan veronalaiseksi tuloksi.

2.2 SUOMEN NOSTAMAT KANTEET

Seuraava jakso koskee SEUT 263 artiklaan perustuvia kumoamiskanteita, jotka Suomi on nostanut Euroopan unionin toimielimiä vastaan näiden tekemien säädösten tai päätösten kumoamiseksi.

Euroopan unionin tuomioistuin tutkii unionin toimielinten säädösten laillisuuden. Tuomioistuimella on toimivalta **ratkaista jäsenvaltion tai unionin toimielimen nostama kanne**, jonka perusteena on toimivallan puuttuminen, olennaisen menettelymääräyksen rikkominen, perussopimusten tai sen soveltamista koskevan oikeussäännön rikkominen taikka harkintavallan väärinkäyttö.

2.2.1 Tuomiot

1. *Asia T-124/14, Suomi vastaan komissio*

Kanteen kohde: Komission päätöksen kumoaminen – Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto (maaseuturahasto) – Rahoituskorjaus – Tiettyjen menojen jättäminen unionin rahoituksen ulkopuolelle – Investointituki – Käytettyjen koneiden ja laitteiden tukikelpoisuuden edellytykset

Asian käsittely: *Komissio* teki 12.12.2013 yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1290/2005 31 artiklan mukaisen täytäntöönpanopäätöksen, jonka mukaan Suomessa on myönnetty maaseuturahaston varoja käytettyjen koneiden ja laitteiden hankintaan unionin sääntöjen vastaisesti.

Suomi nosti 19.2.2014 unionin yleisessä tuomioistuimessa komissiota vastaan kumoamiskanteen ja vaati, että tuomioistuin kumoaa komission täytäntöönpanopäätöksen siltä osin kuin siinä on tehty 927.827,58 euron suuruisen rahoituskorjaus sillä perusteella, että Suomi olisi jättänyt noudattamatta asetuksen (EY) N:o 1974/2006 55 artiklaa. Asiassa pidettiin suullinen käsittely 12.6.2015.

Tuomio: *Unionin yleinen tuomioistuin* hyväksyi kanteen 11.12.2015 antamallaan tuomiolla ja kumosi komission päätöksen kannevaatimuksen mukaisesti.

2.3 SUOMEA VASTAAN NOSTETUT KANTEET

Tämä jakso koskee SEUT 258 artiklaan perustuvia, jäsenyysveloitteiden laiminlyöntiä koskevia rikkomuskanteita, jotka komissio on nostanut Suomea vastaan. Molemmat kertomuskautena vireillä olleet kanneasiat ratkaistiin määräyksellä komission peruutettua kanteensa.

Euroopan komissio voi **SEUT 258 artiklan** perusteella nostaa jäsenvaltiota vastaan jäsenyysveloitteiden laiminlyöntiä koskevan **rikkomuskanteen** unionin tuomioistuimessa, jos se katsoo, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille unionin oikeuden mukaan kuuluvan velvollisuuden. Kanteen nostamista edeltävät aina komission jäsenvaltiolle antama virallinen huomautus ja perusteltu lausunto.

2.3.1 Määräykset

1. Asia C-329/14, komissio vastaan Suomi

Kanteen kohde: Direktiivin täytäntöönpanon viivästyminen – Täytäntöönpanotoimien ilmoittamatta jättäminen – Uhkasakko – Rakennusten energiatehokkuudesta annettu direktiivi 2010/31/EU

Asian käsittely: *Komissio* katsoi kanteessaan, että Suomi ei ole antanut kaikkia tarvittavia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä rakennusten energiatehokkuudesta annetun direktiivin säännösten saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä tai ei ainakaan ole ilmoittanut niitä komissiolle. Komissio pyysi tuomioistuinta myös määräämään Suomelle 19 178,25 euron suuruisen päivittäisen uhkasakon tuomion julistamispäivästä lähtien.

Suomi myönsi vastineessaan (17.9.2014) täytäntöönpanon osittaista ilmoittamatta jättämistä koskevan väitteen. Direktiivin täytäntöönpano oli kesken perustellussa lausunnossa asetettuun määräaikaan mennessä (24.8.2013). Vastineessa tuotiin esille, että direktiivin täytäntöönpano on Manner-Suomen osalta sittemmin tullut täydelliseksi. Ahvenanmaan osalta todettiin, että täytäntöönpanoilmoitus direktiivin kansallisista täytäntöönpanotoimista on tehty 16.7.2014.

Määräys: Unionin tuomioistuimen presidentti antoi 16.4.2015 määräyksen asian poistamiseksi tuomioistuimen rekisteristä, sillä komissio peruutti kanteensa.

2. Asia C-538/14, komissio vastaan Suomi

Kanteen kohde: Rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta annettu direktiivi 2000/43/EY – Direktiivin 13 artiklassa tarkoitettu yhdenvertaista kohtelua edistävä elin tai elimet – 13 artiklan täytäntöönpano työelämän kysymyksissä

Asian käsittely: *Komissio* katsoi kanteessaan, että Suomi ei ole noudattanut rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta annetun direktiivin 13 artiklan mukaisia veloitteitaan, koska Suomessa ei ole nimetty elintä hoitamaan 13 artiklassa tarkoitettuja tehtäviä työelämän kysymyksissä eikä näiden tehtävien hoitamista ole myöskään käytännössä varmistettu. Komissio katsoi erityisesti, että Suomessa ei ole nimetty elintä, jonka toimivaltaan nimenomaisesti kuuluisi 13 artiklassa tarkoitettu syrjinnän uhrien itsenäinen avustaminen näiden tekemiä syrjintävalituksia tutkittaessa, kun kyseessä on työelämään liittyvä syrjintä.

Suomi kiisti vastineessaan (5.3.2015) komission väitteet ja katsoi, että Suomen lainsäädäntö täyttää direktiivin 13 artiklassa asetetut vaatimukset. Vastineessa tuotiin esille, että työelämän syrjintää koskevat kysymykset on jaettu vähemmistövaltuutetun ja työsuojeluviranomaisten kesken. Yksittäisten työsyrintätapausten valvonnassa ensisijainen toimivaltainen viranomais on työsuojeluviranomainen, kun taas direktiivin 13 artiklassa tarkoitettujen tehtävien hoitamisesta ensisijaisesti vastuussa on vähemmistövaltuutettu.

Määräys: Unionin tuomioistuimen presidentti antoi 3.6.2015 määräyksen asian poistamiseksi tuomioistuimen rekisteristä, sillä komissio peruutti kanteensa.

2.4 VÄLIINTULOT

Tässä jaksossa esitellään ne unionin tuomioistuimessa ja unionin yleisessä tuomioistuimessa nostetut suorat kanteet, joissa Suomi on väliintulijana asettunut tukemaan toista asian osapuolista. Näihin kuuluu sekä muita jäsenvaltioita vastaan nostettuja rikkomuskanteita että unionin säädöksiä koskevia kumoamiskanteita. Jaksossa 2.4.1 esitellään asiat, joissa on kertomuskautena annettu tuomio ja jaksossa 2.4.2 ne asiat, joissa on annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotus.

Jäsenvaltio voi aina tehdä **väliintulon** unionin tuomioistuimessa tai unionin yleisessä tuomioistuimessa vireillä olevassa suorassa kanneasiassa. Jäsenvaltio voi tehdä väliintulon esimerkiksi komission toista jäsenvaltiota vastaan käynnistämässä SEUT 258 artiklan mukaisessa kanneasiassa tai jäsenvaltion tai yksityisen tahon komissiota vastaan nostamassa SEUT 263 artiklan mukaisessa kumoamiskanteessa. Myös valitusasioissa on mahdollista tehdä väliintulo. Jäsenvaltion tulee väliintulollaan aina tukea jotakin asian osapuolista.

2.4.1 Tuomiot

1. *Asia C-28/12, komissio vastaan neuvosto*

Kanteen kohde: Norjan ja Islannin liittyminen Yhdysvaltojen ja unionin ja sen jäsenvaltioiden väliseen lentoliikennesopimukseen – Neuvoston ja jäsenvaltioiden päätöksen kumoaminen – Kansainvälisiä sopimuksia koskeva SEUT 218 artikla

Asian käsittely: *Komissio* nosti unionin tuomioistuimessa neuvostoa vastaan kanteen, jossa se vaati kumoamaan neuvoston ja jäsenvaltioiden päätöksen, joka koski Yhdysvaltojen, unionin ja sen jäsenvaltioiden, Islannin sekä Norjan välisen lentoliikennesopimuksen allekirjoittamista unionin puolesta sekä Yhdysvaltojen, unionin ja sen jäsenvaltioiden, Islannin sekä Norjan välisen lisäsopimuksen allekirjoittamista unionin puolesta. Riidanalainen päätös koski myös sopimuksen väliaikaista soveltamista. Komissio katsoi muun muassa SEUT 218 artiklan perusteella, että neuvoston olisi tullut tehdä riidanalainen päätös yksin eikä neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien kanssa.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (14.9.2012) ja asiassa 11.11.2014 järjestetyssä suullisessa käsittelyssä neuvoston vaatimuksia. Väliintulokirjelmässä keskityttiin käsittelemään riidanalaisen päätöksen kohteena olevien sopimusten luonnetta ns. sekasopimuksina, jolloin sekä unioni että sen jäsenvaltiot ovat molemmat toimivaltaisia osallistumaan kyseisiin sopimuksiin. Suomi katsoi, että neuvoston päätöksen ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöksen yhdistäminen yhteen asiakirjaan ei ole perussopimusten vastaista vaan toimiva keino toteuttaa unionin yhtenäisen edustamisen jaetun toimivallan alalla.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Mengozzi* antoi ratkaisuehdotuksensa 29.1.2015.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* kumosi riidanalaisen päätöksen 28.4.2015 antamallaan tuomiolla. Tuomioistuin katsoi, että vaikka lentoliikennesopimuksen ja lisäsopimuksen tekeminen kuuluu unionin ja jäsenvaltioiden jaettuun toimivaltaan, jäsenvaltioiden hallitusten edustajien ja neuvoston päätöksiä ei voida antaa yhdessä menettelyssä, sillä SEUT 218 artiklan 8 kohdassa määrätään, että neuvosto tekee ratkaisunsa unionin puolesta määränemmistöllä. Näin ollen riidanalainen päätös ei ole SEUT 218 artiklan 2, 5 ja 8 kohdan eikä SEU 13 artiklan 2 kohdan mukainen.

2. Asia T-188/12, Breyer

Kanteen kohde: Asiakirjajulkisuus – Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Oikeudellisen neuvonannon ja päätöksentekomenettelyn suoja – Avoimuusasetuksen soveltamisala

Asia käsittely: Patrik Breyer nosti unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteen komissiota vastaan avoimuusasetuksen soveltamista koskevassa asiassa. Breyer vaati tuomioistuinta kumoamaan komission päätökset, joilla komissio kieltäytyi luovuttamasta komission oikeudellisen yksikön lausuntoa, joka koski direktiivin 2006/24/EY muuttamista ja tiettyjä komission hallussa olevia jäsenvaltion unionin tuomioistuimelle jättämiä kirjelmiä.

Suomi teki asiassa väliintulohakemuksen 17.8.2012 Breyerin tukemiseksi, mutta ei jättänyt väliintulokirjelmää.

Tuomio: Unionin yleinen tuomioistuin kumosi komission päätöksen 27.2.2015 antamallaan tuomiolla siltä osin kuin siinä oli eväty oikeus tutustua Itävallan tasavallan kyseisessä asiassa esittämiin kirjelmiin. Komission oikeudellisen yksikön lausunnon osalta kante raukesi. Komissio on valittanut tuomiosta (ks. jäljempänä 2.5.1.1 kohta).

3. Asia T-402/12, Schlyter vastaan komissio

Kanteen kohde: Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Teknisiä määräyksiä koskevat komission huomautukset – Direktiivi 98/34/EY teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä

Asian käsittely: Euroopan parlamentin jäsen Carl Schlyter nosti unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteen komissiota vastaan, koska komissio kieltäytyi luovuttamasta huomautuksiaan, jotka se oli esittänyt teknisten määräysten ilmoittamista koskevassa menettelyssä. Kyseiset huomautukset koskivat Ranskan ilmoitusta antaa lainsäädäntöä nanohiukkasaineita koskevien vuosi-ilmoitusten sisällöstä ja niiden jättämisen edellytyksistä. Schlyterin mukaan komissio oli tulkinnut virheellisesti avoimuusasetusta katsoessaan, että kyseisten huomautusten luovuttaminen haittaisi tutkinta- ja tarkastustoimien tarkoituksen suoja.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (25.4.2013) ja asiassa 15.1.2014 pidetyssä suullisessa käsittelyssä Schlyteriä. Suomi katsoi, että komissio voi jättää direktiivin mukaiseen menettelyyn liittyvät asiakirjat luovuttamatta vain, jos se avoimuusasetuksen pääsäännön mukaisesti osoittaa, että luovuttaminen saattaisi konkreettisesti ja tosiasiallisesti vahingoittaa tutkintatoimien tarkoituksen suoja. Teknisten määräysten ilmoittamista koskeva menettely poikkeaa niistä tutkintatoimista, joiden osalta unionin tuomioistuin on katsonut, että komissio voi vedota yleiseen oletettavaan tutkintatoimien tarkoituksen suojan vahingoittumisesta. Kyseiset asiakirjat sisältävät ympäristötietoa, joten poikkeuksia, joiden nojalla komissio voi kieltäytyä luovuttamasta asiakirjaa, tulee tulkita suppeasti myös Århus-asetuksen nojalla. Lisäksi Suomi arvosteli tapaa, jolla komissio oli perustellut sitä, että ylivoimainen yleinen etu ei edellytä asiakirjojen luovuttamista.

Tuomio: Unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi kanteen 16.4.2015 antamallaan tuomiolla ja kumosi komission päätöksen olla luovuttamatta kyseessä olevaa asiakirjaa. Tuomioistuin katsoi, että direktiivin mukainen menettely ei ole avoimuusasetuksen 4 artiklan 2 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa tarkoitettu tutkintatoimi. Näin ollen komission antamaa yksityiskohtaista lausuntoa ei voinut jättää luovuttamatta kantajalle sillä perusteella, että luovuttaminen haittaisi tutkintatoimien tarkoituksen suoja. Komissio on valittanut tuomiosta (ks. jäljempänä 2.5.1.2 kohta).

4. Asia T-115/13, Dennekamp vastaan parlamentti

Kanteen kohde: Asiakirjajulkisuus – Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Henkilötietoasetus (EY) N:o 45/2001 – Henkilötietojen suoja – Euroopan parlamentin lisäeläkejärjestelmä

Asian käsittely: *Gert-Jan Dennekamp* nosti unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteen Euroopan parlamenttia vastaan avoimuusasetuksen ja henkilötietoasetuksen soveltamista koskevassa asiassa. Dennekamp vaati tuomioistuinta kumoamaan parlamentin päätöksen, jolla parlamentti kieltäytyi luovuttamasta Dennekampille tiettyjä asiakirjoja, jotka koskivat Euroopan parlamentin jäsenten lisäeläkejärjestelmää.

Suomi tuki väliintulokirjelmällään (5.12.2013) Dennekampia. Suomi totesi, että kantaja on asiakirjapyyntönsään esittänyt henkilötietoasetuksessa edellytetyllä tavalla nimenomaisen ja laillisen tarpeen henkilötietojen siirrolle. Suomi katsoi, että myös toimittajan tarve saattaa asioita yleisön tietoisuuteen voi muodostaa henkilötietoasetuksen 8 artiklan b alakohdassa tarkoitetun laillisen tarpeen. Kantajan osoitettua tarpeen tietojen siirrolle parlamentin olisi tullut vertailla asianosaisten intressejä sekä arvioida, vahingoittaisiko kantajan pyytämien tietojen luovuttaminen avoimuusasetuksen 4 artiklan 1 kohdan b alakohdassa suojattuja etuja eli lisäeläkejärjestelmän jäsenten yksityiselämän tai yksilön koskemattomuuden suoja. Suomi katsoi, että parlamentti ei onnistunut osoittamaan, että tutustumisoikeuden myöntäminen pyydettyihin asiakirjoihin voisi nimenomaisesti ja todellisesti vaarantaa avoimuusasetuksen 4 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetyn oikeuden suojaaman intressin toteutumisen.

Tuomio: *Unionin yleinen tuomioistuin* katsoi 15.7.2015 antamallaan tuomiolla, että lausunnon antaminen päätöksen osalta raukeaa siltä osin kuin kyse on niiden 65 parlamentin jäsenen nimestä, jotka ovat jo tulleet aiemmin julki asioiden T-219/09 ja T-326/09, *Albertini ym. ja Donnelly vastaan parlamentti* sekä T-439/09, *Purvis vastaan parlamentti*, käsittelyn yhteydessä. Parlamentin päätös kumotaan siltä osin kuin siinä oli kieltäydytty antamasta oikeutta tutustua sellaisten jäsenten nimiin, jotka ovat mukana parlamentin lisäeläkejärjestelmässä ja jotka ottivat parlamentin täysistunnon jäsenenä tosiasiallisesti osaa lisäeläkejärjestelmästä toimitettuihin äänestyksiin.

5. Asia C-172/13, komissio vastaan Yhdistynyt Kuningaskunta

Kanteen kohde: SEUT 49 artikla (sijoittautumisvapaus) – Konserneja koskeva rajat ylittävä tappiontasaus – Tappion lopullisuuden arviointiajankohta

Asia käsittely: *Komissio* katsoi, että Yhdistynyt kuningaskunta ei ole noudattanut SEUT 49 artiklan ja ETA-sopimuksen 31 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska sen lainsäädännön mukaiset ehdot ovat tehneet rajat ylittävästä tappiontasauksesta hyötymisen käytännössä mahdottomaksi. Komissio katsoi, että toisessa jäsenvaltiossa syntyneiden tappioiden lopullisuutta on arvioitava tappiontasauksista koskevan hakemuksen tekemisajankohdan mukaan, eikä välittömästi sen verovuoden päättymisen jälkeen, jona tappio syntyi, niin kuin Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä edellytetään.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (22.11.2013) Yhdistynyttä kuningaskuntaa. Suomi katsoi, että vaatimus tappioiden lopullisuuden arvioimisesta heti tappiollisen tilikauden päättymisen jälkeen on asiassa C-446/03, *Marks & Spencer*, annetun tuomion mukainen. Yhdistyneen kuningaskunnan järjestelmässä tappioiden käyttömahdollisuutta arvioidaan verovuosikohtaisesti, eikä esimerkiksi vanhojen vuosien tappioita voida käyttää toisen konserniyhtiön myöhempien vuosien voittoa vastaan. Tämän vuoksi myös tappioiden lopullisuutta tulee arvioida verovuosikohtaisesti. Suomi katsoi lisäksi, että unionin tuomioistuimen tappioiden lopullisuutta koskevan oikeuskäytännön on katsottava edellyttävän lopullisuuden arvioinnissa, että verovelvollisella ei ole lainkaan mahdollisuutta käyttää tappioita hyväkseen toisessa jäsenvaltiossa tulevana vuosina.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Kokott* antoi ratkaisuehdotuksensa 23.10.2014.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hylkäsi kanteen 3.2.2015 antamallaan tuomiolla. Tuomioistuin katsoi, että komissio ei ollut näyttänyt toteen väitettään, jonka mukaan rajat ylittävä tappiontasaus olisi tehty käytännössä lähes mahdottomaksi ja että tappiontasauksen edellytyksenä olisi joka tapauksessa tytäryhtiön asettaminen purkamismenettelyyn ennen sen verovuoden päättymistä, jonka aikana tappiot syntyivät.

6. Asia C-409/13, neuvosto vastaan komissio

Kanteen kohde: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kolmansille maille myönnettävää makrotaloudellista rahoitusapua koskevista yleisistä säännöksistä – Komission oikeus vetää ehdotuksensa pois – Ehdotuksen poisvetämistä koskevan päätöksen kumoaminen – Vilpittömän yhteistyön periaate – Toimivallanjaon periaate ja toimielinten tasapainon periaate – Päätöksen perusteluvollisuus

Asian käsittely: Neuvosto nosti unionin tuomioistuimessa kanteen komissiota vastaan lainsäädäntöehdotuksen peruuttamista koskevassa asiassa. Neuvosto vaati tuomioistuinta kumoamaan komission päätöksen peruuttaa ehdotuksensa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kolmansille maille myönnettävää makrotaloudellista rahoitusapua koskevista yleisistä säännöksistä. Neuvosto katsoi, että kyseisen asetusehdotuksen peruuttaminen merkitsi SEU 13 artiklan 2 kohdassa ilmaistun toimivallanjaon periaatteen sekä toimielinten tasapainon periaatteen vakavaa loukkaamista. Neuvosto ei kiistänyt sitä, että peruuttamisoikeus on olemassa SEUT 293 artiklan 2 kohdan perusteella, mutta katsoi, että komissio ei kuitenkaan voi käyttää oikeutta harkinnanvaraisesti tai väärin.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (16.1.2014) neuvoston vaatimusta komission päätöksen kumoamisesta. Suomi katsoi, että neuvostolle on nimenomaisesti tunnustettu SEUT 293 artiklan 1 kohdan nojalla oikeus muuttaa yksimielisesti komission ehdotusta. Jos komissiolla olisi rajoittamaton oikeus peruuttaa ehdotuksensa missä tahansa lainsäätämisen prosessin vaiheessa, se nostaisi komission samalle tasolle parlamentin ja neuvoston kanssa luoden komissiolle eräänlaisen veto-oikeuden lainsäätäjään nähden. Lisäksi se tekisi SEUT 293 artiklan 1 kohdan merkityksettömäksi, sillä komissiolla olisi aina neuvoston yksimielisestä päätöksestä huolimatta mahdollisuus keskeyttää lainsäädäntöprosessi peruuttamalla ehdotuksensa.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Jääskinen* antoi ratkaisuehdotuksensa 18.12.2014.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hylkäsi neuvoston kanteen 14.4.2015 antamallaan tuomiolla. Unionin tuomioistuin katsoi, että komissiolla on – siihen saakka, kunnes neuvosto on tehnyt ratkaisunsa – valta muuttaa lainsäädäntöehdotustaan ja jopa tarvittaessa peruuttaa se. Asiassa oli kiistatonta, ettei neuvosto ollut vielä tehnyt ratkaisua puiteasetusta koskevasta ehdotuksesta, kun komissio päätti peruuttaa sen.

7. Asia C-73/14, neuvosto vastaan komissio

Kanteen kohde: Komission päätös esittää kansainväliselle merioikeudelle kirjallinen lausunto – SEU 13 artiklan 2 kohta – Toimivallanjaon periaate ja toimielinten välisen tasapainon periaate sekä vilpittömän yhteistyön periaate – SEUT 218 artiklan 9 kohta – SEU 16 artiklan 1 kohta

Asian käsittely: Neuvosto nosti unionin tuomioistuimessa komissiota vastaan kanteen, jossa vaadittiin tuomioistuinta kumoamaan komission päätös esittää kansainväliselle merioikeustuomioistuimelle (ITLOS) kirjallinen lausunto EU:n nimissä ilman neuvoston hyväksyntää. Neuvosto väitti, että komission päätöksellä loukataan SEU 13 artiklan 2 kohdan mukaista toimivallanjaon periaatetta ja siten toimielinten välisen tasapainon periaatetta. ITLOS on kansainvälisellä sopimuksella perustettu elin, jonka toimilla on oikeusvaikutuksia, minkä vuoksi neuvoston olisi pitänyt vahvistaa unionin puolesta esitettävä kanta SEUT 218 artiklan 9 kohdan mukaisesti. Lisäksi komissio rikkoi joka tapauksessa SEU 16 artiklan 1 kohtaa anastamalla itselleen politiikkojen määrittelyä koskevia tehtäviä, jotka perussopimuksen kyseisen määräyksen mukaan kuuluvat yksinomaan neuvostolle.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (3.7.2014) neuvoston vaatimusta komission päätöksen kumoamisesta. Suomi keskittyi esittämään erityisesti neuvoston kantoja tukevia lisäargumentteja sille, miksi SEUT 218 artiklan 9 kohdassa tarkoitettujen menettelyjen on katsottava soveltuvan esillä olevan kaltaisissa tilanteissa. Suomi korosti, että ITLOS:n ratkaisulla voi olla oikeudellisia vaikutuksia ja että esillä oleva lausuntomenettely on pitkälti rinnastettavissa muihin SEUT 218 artiklan 9 kohdan soveltamisalaan kuuluviin tilanteisiin. Jättäessään noudattamatta SEUT 218 artiklan 9 kohdassa määrättyä menettelyä komissio rikkoi myös SEU 16 artiklaa ja SEU 13 artiklaa.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Sharpston* antoi ratkaisuehdotuksensa 16.7.2015.

Tuomio: *Unionin tuomioistuim* hylkäsi 6.10.2015 antamassaan tuomiossa neuvoston kanteen. Komissiolla oli SEUT 355 artiklan nojalla oikeus edustaa unionia merioikeustuomioistuimessa, eikä SEU 13 artiklan 2 kohdasta seurannut, että neuvoston olisi täytynyt etukäteen hyväksyä komission kirjallisen lausunnon sisältö. SEUT 218 artiklan 9 kohta ei sovellu esillä olevan kaltaisiin tilanteisiin, eikä asiassa ollut kyse SEU 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettusta unionin politiikkojen määrittelystä.

8. Asia T-521/14, *Ruotsi vastaan komissio*

Kanteen kohde: Laiminlyöntikanne – Delegoidut säädökset – Biosidiasetus (EU) N:o 528/2012 – Biosidiasetuksen 5 artiklan 3 kohta – Tieteelliset kriteerit hormonitoimintaa häiritsevien ominaisuuksien määrittämiseksi

Asian käsittely: *Ruotsi* nosti unionin yleisessä tuomioistuimessa laiminlyöntikanteen komissiota vastaan. *Ruotsi* vaatii tuomioistuinta toteamaan, että komissio on rikkonut biosidiasetuksen 5 artiklan 3 kohtaa, koska komissio on jättänyt hyväksymättä asetuksessa asetettuun määräaikaan mennessä delegoituja säädöksiä, joilla täsmennetään tieteellisiä kriteerejä hormonitoimintaa häiritsevien ominaisuuksien määrittämiseksi biosidivalmisteiden tehoaineille.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (8.6.2015) *Ruotsia* ja katsoi, että komissio on laiminlyönyt biosidiasetuksen 5 artiklan 3 kohdan mukaiset velvollisuutensa. *Suomi* katsoi, että komissiolla oli biosidiasetuksen nojalla juridinen velvollisuus hyväksyä 13.12.2013 mennessä delegoituja säädöksiä, joilla täsmennetään tieteellisiä kriteereitä hormonitoimintaa häiritsevien ominaisuuksien määrittämiseksi. Komissiolla oli myös tarvittavat tiedot kyseisten kriteerien antamiseksi.

Tuomio: *Unionin yleinen tuomioistuim* hyväksyi *Ruotsin* kanteen 16.12.2015 antamassaan tuomiossa. Tuomioistuim katsoi, että komissio oli laiminlyönyt biosidiasetuksen 5 artiklan 3 kohdan mukaiset velvollisuutensa, sillä se ei ollut antanut delegoituja säädöksiä, joilla täsmennetään tieteellisiä kriteereitä hormonitoimintaa häiritsevien ominaisuuksien määrittämiseksi.

2.4.2 Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset

1. Asia C-660/13, *neuvosto vastaan komissio*

Kanteen kohde: Sveitsin myöntämää taloudellista tukea koskevan yhteisymmärryspöytäkirjan lisäpöytäkirjan allekirjoittamisesta annetun komission päätöksen kumoaminen – SEU 13 artiklan 2 kohdan rikkominen – Toimivallanjaon periaate ja toimielinten välisen tasapainon periaate – Vilpittömän yhteistyön periaate

Asian käsittely: *Neuvosto* on nostanut unionin tuomioistuimessa kanteen, jossa se vaatii tuomioistuinta kumoamaan komission päätöksen Sveitsin myöntämää taloudellista tukea koskevan yhteisymmärryspöytäkirjan Kroatiaa koskevan lisäpöytäkirjan allekirjoittamisesta yksin unionin puolesta. Neuvosto väittää, että komissio loukkasi SEU 13 artiklan 2 kohdan mukaista toimivallanjaon periaatetta ja toimielinten välisen tasapainon periaatetta, koska se otti itselleen toimivaltuudet päättää unionin politiikoista, joita koskeva toimivalta kuuluu neuvostolle SEU 16 artiklan nojalla. Lisäksi komissio loukkasi jäsenvaltioiden toimivaltaa allekirjoittamalla lisäpöytäkirjan yksinomaan unionin nimissä.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (17.6.2014) neuvoston vaatimusta komission päätöksen kumoamisesta. Lisäpöytäkirja on luonteeltaan sellainen poliittinen toimenpide, joihin liittyen neuvottelumandaatin antamisen lisäksi myös allekirjoittamisesta päättäminen kuuluu neuvostolle SEU 16 artiklan 1 kohdan nojalla. Muussa tapauksessa neuvostolla ei olisi keinoja varmistaa, että se toimenpide, jonka toteuttamiseen komissiolle annettiin valtuus, todella vastaa kyseistä valtuutusta, tai että on unionin politiikan mukaista lopulta toteuttaa alun perin suunniteltu toimenpide. Lisäksi *Suomi* keskittyi tarkastelemaan neuvoston väitettä, jonka mukaan lisäpöytäkirjan allekirjoittaminen merkitsi jäsenvaltioiden aseman huomiotta jättämistä annetun toimivallan periaatteen

vastaisesti. Suomi korosti olevan ilmeistä, että Sveitsin rahoitusosuuden kohteet koskevat merkittävilta osin aloja, jotka kuuluvat joko unionin ja sen jäsenvaltioiden jaettuun toimivaltaan tai jäsenvaltioiden yksinomaiseen toimivaltaan.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Sharpston* katsoi 26.11.2015 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että komission päätös on kumottava. Komission tehtävänä on SEU 17 artiklan 1 kohdan nojalla unionin edustaminen neuvoston valtuutuksen ja unionin etujen mukaisesti. Neuvoston tehtävänä on kuitenkin sopimusneuvottelujen päätyttyä SEU 16 artiklan nojalla tarkastaa sopimuksen sisältö ja muoto sekä se, onko mahdollisia neuvotteluohjeissa olevia rajoituksia noudatettu, ja onko unionin edelleen tarpeen olla tällaisen sopimuksen osapuoli. Näin ollen komissio ylitti toimivaltansa.

2.5 VALITUSASIAT

Seuraava jakso koskee valituksia, jotka on tehty unionin tuomioistuimeen unionin yleisen tuomioistuimen antamista tuomioista. Kertomuskautena Suomi on osallistunut kolmen valitusasian käsittelyyn kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa.

Unionin yleisen tuomioistuimen antamiin tuomioihin voidaan **hakea muutosta** unionin tuomioistuimelta oikeuskysymysten osalta. Valittajina voivat olla asian kokonaan tai osittain hävinneet osapuolet ja eräin edellytyksin myös muut tahot. Samassa asiassa ensimmäisessä oikeusasteessa väliintulijana olleet tahot ovat asian osapuolia myös valitusvaiheessa.

2.5.1 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Asia C-213/15 P, *Patrick Breyer*

Valituksen kohde: Unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-188/12, *Breyer*, antama tuomio – EU-tuomioistuimelle esitettyjen kirjelmien julkisuus – SEUT 15 artiklan 3 kohta – Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001

Asian käsittely: Unionin yleinen tuomioistuin antoi 27.2.2015 tuomionsa asiassa T-188/12, *Patrick Breyer vastaan Euroopan komissio* (ks. edellä 2.4.1.2 kohta). Tuomiossaan yleinen tuomioistuin kumosi avoimuusasetuksen vastaisena komission päätöksen, jolla se oli kieltäytynyt luovuttamasta Breyerille Itävallan tasavallan asiassa C-189/09, *komissio vastaan Itävalta*, esittämiä oikeudenkäyntikirjelmää. Komissio valitti tuomiosta unionin tuomioistuimeen. Komission mukaan toimielimen hallussa olevat muiden osapuolten laatimat oikeudenkäyntikirjelmät eivät kuulu avoimuusasetuksen soveltamisalaan. Tämä seuraa SEUT 15 artiklan 3 kohdan neljännessä alakohdasta, jonka mukaan EU-tuomioistuimeen sovelletaan asiakirjajulkisuutta ainoastaan sen hoitaessa hallinnollisia tehtäviään.

Koska *Suomi* esiintyi asiassa väliintulijana unionin yleisessä tuomioistuimessa, Suomella oli oikeus antaa asiassa vastine. Suomi katsoi vastineessaan (17.8.2015), että komission valitus tulee hylätä. Suomi kiisti komission tulkinnan, jonka mukaan toimielimen hallussa olevat muiden osapuolten oikeudenkäyntikirjelmät jäävät avoimuusasetuksen soveltamisalan ulkopuolelle. Suomi katsoi olevan selvää, että toimielimen hallussa olevat muun osapuolen esittämät oikeudenkäyntikirjelmät ovat "toimielimen asiakirjoja", joihin sovelletaan avoimuusasetusta. Komission näkemys johtaisi SEUT 15 artiklan 3 kohdan laajentavaan tulkintaan, joka ei vastaa sen sanamuotoa eikä saa tukea sen valmisteluhistoriasta eikä oikeuskäytännöstä. Lisäksi komission tulkinnan hyväksyminen merkitsisi käytännössä merkittävää avoimuusasetuksessa olevan asiakirjan määritelmän rajaamista ja asettaisi oikeudenkäynnin osapuolet eriarvoiseen asemaan.

2. Asia C-331/15 P, *Schlyter vastaan komissio*

Valituksen kohde: Unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-402/12, *Schlyter*, antama tuomio – Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Teknisiä määräyksiä koskevat komission huomautukset – Direktiivi 98/34/EY teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä

Asian käsittely: *Ranska* teki unionin tuomioistuimelle valituksen unionin yleisen tuomioistuimen 16.4.2015 antamasta tuomiosta asiassa T-402/12, *Schlyter vastaan komissio* (ks. edellä 2.4.1.3 kohta). Unionin yleinen tuomioistuin katsoi tuomiossaan, että komission direktiivissä 98/34 säädetyssä menettelyssä antama yksityiskohdainen lausunto ei sisältönsä ja laatimiskontekstinsa perusteella kuulu avoimuusasetuksen 4 artiklan 2 kohdan

kolmannessa luetelmakohdassa tarkoitettuihin tutkintatoimiin. Ranska katsoo, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, kun se kieltäytyi luokittelemasta direktiivissä 98/34 säädettyä menettelyä avoimuusasetuksen 4 artiklan 2 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa tarkoitetuksi tutkintatoimeksi.

Koska *Suomi* esiintyi asiassa väliintulijana unionin yleisessä tuomioistuimessa, Suomella oli oikeus antaa asiassa vastine. Suomi katsoi vastineessaan (13.10.2015), että komission direktiivissä 98/34/EY säädettyssä menettelyssä antama yksityiskohtainen lausunto ei kuulu avoimuusasetuksen 4 artiklan 2 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa tarkoitettuihin tutkintatoimiin.

3. Asia C-562/14 P, *Spirlea* vastaan komissio

Valituksen kohde: Unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-306/12, *Spirlea*, antama tuomio – Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – EU Pilot -menettelyyn liittyvien asiakirjojen julkisuus

Asian käsittely: *Ruotsi* on tehnyt unionin tuomioistuimelle valituksen unionin yleisen tuomioistuimen 25.9.2014 antamasta tuomiosta asiassa T-306/12, *Spirlea*. *Ruotsi* vaatii valituksessaan, että unionin yleisen tuomioistuimen tuomio ja komission tiettyjen EU Pilot -asiakirjojen luovuttamatta jättämistä koskeva riidanalainen päätös kumotaan. *Ruotsi* katsoo, että unionin yleinen tuomioistuin on tulkinnut avoimuusasetusta virheellisesti katsoessaan, että komissio voi tutkintatoimien suojaa koskevaan poikkeukseen vedotessaan nojautua yleiseen oletamaan evätäkseen oikeuden tutustua EU Pilot -menettelyyn liittyviin asiakirjoihin. Toisin kuin jäsenyysselvointeiden noudattamatta jättämistä koskevassa menettelyssä EU Pilot -menettelyssä ei ole perusteltua soveltaa yleistä oletamaa, jonka mukaan menettelyyn liittyvien asiakirjojen sisältämien tietojen ilmaiseminen vahingoittaa lähtökohtaisesti tutkintatoimien tarkoitusten suojaa.

Koska *Suomi* esiintyi asiassa väliintulijana unionin yleisessä tuomioistuimessa, Suomella oli oikeus antaa asiassa vastine. Suomi tuki vastineessaan (20.3.2015) *Ruotsin* vaatimuksia unionin yleisen tuomioistuimen tuomion ja komission riidanalaisen päätöksen kumoamisesta. Suomi katsoi, että yleinen tuomioistuin tulkitsi virheellisesti avoimuusasetusta salliessaan komission tukeutua asiakirjapyyntöä koskevassa päätöksessään yleiseen oletamaan tutkintatoimien tarkoituksen suojan vahingoittumisesta. Suomi viittasi myös siihen, että esillä oleva asia koskee vain kahta asiakirjaa eikä laajaa asiakirjojakokonaisuutta.

2.6 LAUSUNTOPYYNNÖT

Tässä jaksossa esitellään SEUT 218 artiklan 11 kohtaan perustuvat, unionin tuomioistuimelle esitetyt suunnitellun kansainvälisen sopimuksen unionin oikeuden mukaisuutta koskevat lausuntopyynnöt.

SEUT 218 artiklan 11 kohdan mukaan Euroopan parlamentti, neuvosto, komissio tai jäsenvaltio voi pyytää unionin tuomioistuimen **lausunnon** siitä, onko suunniteltu kansainvälinen sopimus sopusoinnussa unionin oikeuden kanssa. Jos lausunto on kielteinen, suunniteltu sopimus ei voi tulla voimaan, ellei sitä ole muutettu tai perussopimuksia tarkistettu.

2.6.1 Määräykset

1. Lausuntopyyntö 1/14, *Urheilukilpailujen manipuloinnin estämistä koskeva yleissopimus*

Lausuntopyynnön kohde: SEUT 218 artiklan 11 kohta – Urheilukilpailujen manipuloinnin estämistä koskeva yleissopimus – Laittoman urheiluvetoonlyönnin käsite

Asian käsittely: *Malta* esitti unionin tuomioistuimelle lausuntopyynnön, jossa se tiedusteli, onko urheilukilpailujen manipuloinnin estämistä koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen luonnoksen 3 artiklan 5 kohdan a alakohdassa tarkoitettu laittoman urheiluvetoonlyönnin määritelmä, luettuna yhdessä sopimuksen 9 ja 11 artiklan kanssa, yhdenmukainen perussopimusten, erityisesti SEUT 18, 49 ja 56 artiklan kanssa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (25.11.2014), että sopimuksella ei muuteta voimassaolevaa oikeutta ja että sen määräykset ovat yhdenmukaiset perussopimusten määräysten kanssa.

Määräys: Lausuntopyynnön peruuttamisen johdosta unionin tuomioistuin poisti asian rekisteristä 1.9.2015 annetulla määräyksellä.

2.6.2 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Lausuntopyyntö 3/15, *Marrakeshin sopimus*

Lausuntopyynnön kohde: Marrakeshin sopimus – WIPO – Unionin yksinomainen toimivalta – SEUT 207 artikla – Tekijänoikeus – Vammaisten oikeudet

Asian käsittely: *Komissio* on esittänyt unionin tuomioistuimelle lausuntopyynnön, jossa se tiedustelee, onko Euroopan unionilla yksinomainen toimivalta solmia Marrakeshin sopimus julkaistujen teosten saatavuuden helpottamisesta sokeiden, heikkonäköisten tai muulla tavoin lukemisesteisten hyväksi.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (12.10.2015), että Marrakeshin sopimus julkaistujen teosten saatavuuden helpottamisesta sokeiden, heikkonäköisten tai muulla tavoin lukemisesteisten hyväksi kuuluu Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden jaettuun toimivaltaan.

2. Lausuntopyyntö 2/15, *EU-Singapore vapaakauppasopimus*

Lausuntopyynnön kohde: SEUT 218 artiklan 11 kohta – EU-Singapore vapaakauppasopimus – SEUT 207 artikla – Unionin yhteinen kauppapolitiikka – Unionin yksinomainen toimivalta – Liikennepalvelut – Arvopaperisijoitukset

Asian käsittely: *Komissio* on esittänyt 22.9.2015 unionin tuomioistuimelle SEUT 218 artiklan 11 kohdassa tarkoitettua lausuntopyyntöä, jossa se tiedustelee, onko unionilla tarvittava toimivalta allekirjoittaa ja tehdä suunniteltu vapaakauppasopimus Singaporen kanssa.

Määräaika Suomen kirjallisten huomautusten toimittamiselle päättyy 8.1.2016.

3 VALTIONTUET

Seuraavassa esitellään toimenpiteet, jotka liittyvät valtiontukea koskeviin SEUT 108 artiklan 2 kohdan mukaisiin muodollisiin tutkintamenettelyihin. Komissio käynnisti kertomuskaudella yhden Suomessa myönnettyä tukea koskevan muodollisen tutkintamenettelyn.

Jos komissio toteaa alustavan valtiontukia koskevan tutkinnan jälkeen, että tietyn toimenpiteen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille on epäilyjä, se tekee päätöksen SEUT 108 artiklan 2 kohdan mukaisen **muodollisen tutkintamenettelyn** aloittamisesta. Asianomaista jäsenvaltiota ja muita asianomaisia osapuolia pyydetään esittämään huomautuksensa asetetussa määräajassa. Muodollisen tutkintamenettelyn lopuksi komissio tekee asiassa päätöksen. Jos asianomainen jäsenvaltio ei noudata päätöstä, komissio voi saattaa asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi.

1. Valtiontukiasia SA.33846 - Helsingin bussiliikenne Oy

Asian käsittely: *Komissio* on aloittanut 16.1.2015 tekemällään päätöksellä muodollisen tutkintamenettelyn, joka koskee väitettyä Helsingin kaupungin myöntämää tukea Helsingin Bussiliikenne Oy:lle. Komissio epäilee, että Helsingin kaupungin Helsingin bussiliikenne Oy:lle myöntämä kalustolaina ja pääomalainat vuosina 2002–2012 sekä Ruskeasuon bussivarikkoon liittyvät toimenpiteet sisältävät kiellettyä tukea.

Suomi katsoi komission päätöstä koskevissa huomautuksissaan (18.3.2015) ja asianomaisten osapuolten toimitamia huomautuksia koskevassa kirjelmässään (12.8.2015), että toimenpiteet eivät sisältäneet valtiontukea ja ne olivat markkinataloussijoittajaperiaatteen mukaisia. Komissiolle toimitettiin lisäselvitystä asiasta 5.11.2015.

4 RIKKOMUSMENETTELYT

Seuraavassa esitellään ne SEUT 258 artiklaan perustuvat Euroopan komission Suomea vastaan käynnistämät rikkomusmenettelyt, joissa kertomuskauden aikana on vastattu komission antamaan viralliseen huomautukseen (4.1 jakso) tai perusteltuun lausuntoon (4.2 jakso). Kertomuskaudella ei ole vastattu komission SEUT 260 artiklan 2 kohdan perusteella käynnistämiin SEUT 258 artiklassa tarkoitettussa asiassa annetun tuomion puutteellista täytäntöönpanoa koskeviin rikkomusmenettelyihin.

Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä⁴ koskevissa virallisissa huomautuksissa (4.1.2) ja perustelluissa lausunnoissa (4.2.2) komissio viittaa mahdollisuuteen soveltaa SEUT 260 artiklan 3 kohdan mukaisia taloudellisia seuraamuksia, mikäli asia etenee tuomioistuimen menettelyyn.

SEUT 258 artiklan mukainen virallinen huomautus on komission jäsenvaltiota vastaan käynnistämisen rikkomusmenettelyn ensimmäinen vaihe, jossa komissio yksilöi oikeusriidan kohteen. Jäsenvaltiolla on yleensä kaksi kuukautta aikaa vastata viralliseen huomautukseen. Komissio voi antaa myös täydentävän virallisen huomautuksen.

SEUT 258 artiklan mukainen perusteltu lausunto on rikkomusmenettelyn toinen vaihe. Myös perusteltuun lausuntoon vastaamisen määräaika on yleensä kaksi kuukautta. Vastaamalla perusteltuun lausuntoon komissiota tyydyttävällä tavalla jäsenvaltio voi välttää kanteen unionin tuomioistuimessa. Komissio voi antaa myös täydentävän perustellun lausunnon.

Komissio voi käynnistää **SEUT 260 artiklan 2 kohdan mukaisen rikkomusmenettelyn**, jos se katsoo, että jäsenvaltio ei ole toteuttanut unionin tuomioistuimen rikkomuskanteen johdosta antaman tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavia toimenpiteitä. Rikkomusmenettely alkaa virallisella huomautuksella. Tämän vaiheen jälkeen komissio voi viedä asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi. Jos SEUT 260 artiklan mukainen menettely etenee kannevaiheeseen, ja unionin tuomioistuin katsoo, ettei aiempaa tuomiota ole pantu asianmukaisesti täytäntöön, unionin tuomioistuin voi määrätä jäsenvaltion maksettavaksi **kiinteämääräisen hyvityksen ja/tai uhkasakon**. Jos jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä velvollisuutensa ilmoittaa toimenpiteistä, joilla lainsäädäntöjärjestystä noudattaen annettu direktiivi saateetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, komissio voi jo SEUT 258 artiklaan perustuvasa kanteessaan vaatia jäsenvaltion velvoittamista suorittamaan edellä mainittuja taloudellisia seuraamuksia (SEUT 260 artiklan 3 kohta).

⁴ Täytäntöönpanon viivästymistä koskevilla rikkomusasioilla tarkoitetaan asioita, joissa on yksinomaan tai pääasiallisesti kyse siitä, että komissio väittää jäsenvaltion jättäneen täyttämättä velvollisuutensa ilmoittaa direktiivin edellyttämistä kansallisista täytäntöönpanotoimenpiteistä.

4.1 VIRALLISET HUOMAUTUKSET

4.1.1 Unionin oikeuden virheellistä tai puutteellista soveltamista koskevat viralliset huomautukset

1. **Täydentävä virallinen huomautus 27.2.2015 (2012/2186); Haahkakoiraiden kevätmetsästys Ahvenanmaalla**

Komissio katsoo, että Suomi ei ole noudattanut luonnonvaraisten lintujen suojelusta annetun direktiivin 2009/147/EY 7 ja 9 artiklan mukaisia velvoitteitaan, sillä Ahvenanmaan maakunta on sallinut haahkakoiraiden kevätmetsästyksen vuosina 2011–2014. Komissio katsoo myös, että Suomi ei ole näyttänyt tarpeellista tieteellistä todistusaineistoa sille, että kevätmetsästykselle ei ole muuta mahdollista vaihtoehtoa.

Suomi kiisti vastauksessaan (23.4.2015) komission väitteet ja katsoi, että ne kriteerit, joita asetetaan kevätmetsästyksen harjoittamiselle direktiivin 7 ja 9 artiklassa täytyvät Ahvenanmaan osalta. Suomen vastauksessa selvitettiin haahkakannan kehitystä ja suojelun tasoa Ahvenanmaalla. Suomi viittasi myös Ahvenanmaan maakuntaa koskevaan Uppsala -tutkimukseen, jonka mukaan haahkakoiraita ei esiinny syksyisin Ahvenanmaalla, eikä niitä voida täten metsästä Ahvenanmaalla syksyisin.

2. **Virallinen huomautus 27.2.2015 (2015/2001); Yleisön osallistumista ympäristöasioihin koskevan direktiivin 2003/35/EY täytäntöönpano**

Komissio katsoo, että Suomi ei ole kaikilta osin saattanut Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2003/35/EY yleisön osallistumisesta tiettyjen ympäristöä koskevien suunnitelmien ja ohjelmien laatimiseen sekä neuvoston direktiivien 85/337/ETY ja 96/61/EY muuttamisesta yleisön osallistumisen sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden osalta asianmukaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä Manner-Suomessa ja Ahvenanmaan maakunnassa.

Suomi kiisti vastauksessaan (23.4.2015) osan komission väitteistä. Tältä osin vastauksessa selostettiin komissiolle tapaa, jolla kyseiset direktiivin artikkelit on saatettu osaksi Suomen lainsäädäntöä. Muilta osin vastauksessa ilmoitettiin, että direktiivin täytäntöönpanoa tullaan tarkentamaan vuoden 2015 aikana.

3. **Täydentävä virallinen huomautus 27.3.2015 (2014/2001); Sopimattomat kaupalliset menettelyt**

Komissio katsoo, että kaikkia sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2005/29/EY 6 artiklan 1 kohdan b ja e alakohdassa mainittuja termejä ei ole sisällytetty Suomen kansalliseen lainsäädäntöön. Komissio katsoo lisäksi, että eräiden direktiivin I liitteessä tarkoitettujen sopimattomien kaupallisten menettelyjen kieltöjä (puffien kieltö, pyramidimyyntijärjestelyjen kieltö, sekä aggressiivisina pidettävien myyntiyhteydenottojen kieltö) ei ole pantu täytäntöön riittävän selkeästi.

Suomi kiisti vastauksessaan (26.6.2015) komission väitteet muilta osin paitsi pyramidimyyntijärjestelyn kiellon osalta ja katsoi, että Suomen lainsäädäntö täyttää sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin vaatimukset. Pyramidimyyntijärjestelmien kiellon osalta Suomi ilmoitti ryhtyvänsä valmistelemaan kansallisen lainsäädännön muuttamista siten, että pyramidimyyntijärjestelmän määritelmään lisätään vaatimus kuluttajan järjestelmässä tekemästä suorituksesta.

4. **Virallinen huomautus 22.6.2015 (2015/2072); Öljytuotevarastojen vähimmäistaso**

Komissio katsoo, että Suomi ei ole pannut asianmukaisesti täytäntöön kaikkia jäsenvaltioiden velvollisuudesta ylläpitää tiettyä raakaöljy- ja öljytuotevarastojen vähimmäistasoa annetun direktiivin 2009/119/EY säännöksiä.

Suomi kiisti vastauksessaan (17.8.2015) komission väitteet ja selosti tarkemmin, miten virallisessa huomautuksessa mainitut artikkelit on pantu täytäntöön.

5. Virallinen huomautus 25.9.2015 (2015/2125); Ympäristötietojen julkinen saatavuus

Komissio katsoo, että Suomi ei ole täyttänyt ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta annetun direktiivin 2003/4/EY 3 artiklan 1 kohdan ja 4 artiklan 2 kohdan mukaisia velvollisuuksiaan, sillä Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain (419/2011) mukaan kaikkia metsätietojärjestelmän sisältämiä tietoja pidetään henkilötietoina riippumatta tietojen tarkemmasta sisällöstä. Komissio toteaa, että kaikkia kyseisen tietojärjestelmän tietoja ei voida pitää henkilötietoina, joten ne olisi direktiivin mukaan luovutettava pyytäjälle ympäristötietona ilman, että pyytäjän tarvitsee erikseen perustella, mihin hän tietoja käyttää.

Suomi ilmoitti vastauksessaan (24.11.2015), että lainsäädäntöä muutetaan siten, että henkilötietojen suojaa koskevat säännökset eivät jatkossa rajoittaisi metsätietojärjestelmään sisältyvien metsäympäristöä kuvaavien julkisten tietojen luovuttamista kopiona, tulosteena tai sähköisesti. Käytännössä tietopyyntöä ei siis tarvitsisi perustella, jos tietopyyntö koskee metsäympäristöä kuvaavia julkisia tietoja.

6. Virallinen huomautus 25.9.2015 (2015/4179); Rajat ylittävän terveydenhuollon kustannusten korvaaminen

Komissio katsoo, että Suomessa käyttöön otettu korvausmalli, jonka mukaan ilman ennakkolupaa toisesta EU- tai ETA-valtiosta tai Sveitsistä haetun terveydenhuollon kustannukset korvataan sairausvakuutuslain mukaisesti (nk. kela-korvaus), on potilasdirektiivin 2011/24/EY vastainen. Komission mukaan kustannukset pitäisi korvata siten, että potilaan maksettavaksi jäisi sama summa, jonka hän olisi maksanut kyseisestä hoidosta Suomen julkisessa terveydenhuollossa.

Suomi kiisti vastauksessaan (24.11.2015) komission väitteet ja katsoi, että Suomen järjestelmä on potilasdirektiivin mukainen. Suomi totesi, että koska terveydenhuoltojärjestelmiä ei ole EU:ssa harmonisoitu, potilasdirektiiviä tulee tulkita ottaen huomioon kunkin kansallisen järjestelmän rakenne ja erityispiirteet. Tämä merkitsee, että toisesta EU-maasta haettu hoito on rinnastettava Suomessa yksityissektorilta haettuun hoitoon.

4.1.2 Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat viralliset huomautukset

1. Virallinen huomautus 25.11.2014 (2014/0508); Direktiivin 2014/37/EU täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2014/37/EU täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (23.1.2015) todettiin, että direktiivin 2014/37/EU täytäntöönpano on kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

2. Virallinen huomautus 29.1.2015 (2015/0049-2015/0050); Kahden direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2014/22/EU ja 2014/59/EU täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (19.3.2015) todettiin, että direktiivi 2014/22/EU on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Direktiivin 2014/59/EU täytäntöönpano todettiin olevan kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

3. Virallinen huomautus 27.3.2015 (2015/0137-2015/0139); Kolmen direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2011/99/EU, 2014/43/EU ja 2014/44/EU täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (20.5.2015) todettiin, että direktiivi 2011/99/EU on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Direktiivien 2014/43/EU ja 2014/44/EU täytäntöönpanojen todettiin olevan kesken ja annettiin arvioidut täytäntöönpanoaikataulut.

4. Virallinen huomautus 28.5.2015 (2015/0190-2015/0191); Kahden direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2014/51/EU ja 2014/58/EU täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (1.7.2015) todettiin, että direktiivi 2014/58/EU on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Direktiivin 2014/51/EU täytäntöönpanon todettiin olevan kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

5. Virallinen huomautus 22.7.2015 (2015/0284-2015/0288); Viiden direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2012/18/EU, 2012/34/EU, 2014/63/EU, 2014/103/EU ja (EU) 2015/413 täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (17.9.2015) todettiin direktiivien 2012/18/EU, 2012/34/EU, 2014/63/EU, 2014/103/EU ja (EU) 2015/413 täytäntöönpanojen olevan kesken ja annettiin arvioidut täytäntöönpanoaikataulut.

6. Virallinen huomautus 23.9.2015 (2015/0418-2015/0421); Neljän direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2013/11/EU, 2013/34/EU, 2013/37/EU ja 2014/82/EU täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (20.11.2015) todettiin, että direktiivi 2014/82/EU on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Direktiivien 2013/11/EU, 2013/34/EU ja 2013/37/EU täytäntöönpanojen todettiin olevan kesken ja annettiin arvioidut täytäntöönpanoaikataulut.

7. Virallinen huomautus 20.11.2015 (2015/0522); Direktiivin 2013/39/EU täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2013/39/EU täytäntöönpanosta.

Määräaika Suomen vastaukselle päättyy 20.1.2016.

4.2 PERUSTELLUT LAUSUNNOT

4.2.1 Unionin oikeuden virheellistä tai puutteellista soveltamista koskevat perustellut lausunnot

1. Täydentävä perusteltu lausunto 27.2.2015 (2012/2238); *Muutoksenhaku viisumihakemuksen epäämispäätökseen*

Komissio katsoo, että hallintolain 7a luvun mukainen oikaisuvaatimus ei ole riittävä muutoksenhakekeino viisumin epäämisen, mitätöinti- ja kumoamispäätöksestä valitettaessa, koska se ei ole oikeudellinen menettely, johon kuuluu tuomioistuINVALVONTA.

Suomen vastauksessa (23.4.2015) todettiin, että kansallista lainsäädäntöä tullaan muuttamaan siten, että jatkossa kielteisestä viisumipäätöksestä voidaan valittaa tuomioistuimeen.

2. Perusteltu lausunto 27.2.2015 (2014/2068); *Ajokorttidirektiivin täytäntöönpano*

Komissio katsoo, että Suomi ei ole noudattanut ajokorttidirektiivin 2006/126/EY mukaisia velvoitteitaan. *Komissio* katsoo muun muassa, että Suomen viranomaisten käytäntö antaa kadonneen tai varastetun ajokortin tilalle ajokortin kaksoiskappale, jonka voimassaolo päättyy samana päivämääränä kuin kadonneen tai varastetun kortin voimassaolo olisi päättynyt, on ajokorttidirektiivin vastainen, ja että Suomi ei ole täyttänyt ajokorttidirektiivin mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole vielä liittynyt EU:n ajokorttiverkostoon (RESPER).

Suomi totesi vastauksessaan (23.4.2015), että suurin osa komission edellyttämistä lainsäädäntömuutoksista on jo toteutettu. Myös ajokorttien kaksoiskappaleiden osalta kansallista lainsäädäntöä tullaan muuttamaan. RESPERin osalta vastauksessa todettiin, että sen keskeiset toiminnot ovat käyttövalmiina kesällä 2015. Ahvenanmaan maakunnan osalta vastauksessa todettiin, että maakunnan lainsäädäntöä tullaan selkeyttämään komission edellyttämällä tavalla.

3. Perusteltu lausunto 26.2.2015 (2014/2092); *Autoveron määrä toisesta jäsenvaltiosta vuokratun tai liisatun ja siellä rekisteröidyn ajoneuvon osalta*

Komissio katsoo, että Suomi ei ole täyttänyt SEUT 56–62 artiklassa määrättyjä velvoitteitaan, koska se kantaa Suomessa vakinaisesti asuvan toisessa jäsenvaltiossa liisaaman tai vuokraaman moottoriajoneuvon rekisteröinnistä täyden rekisteröintiveron ottamatta huomioon ajoneuvon käyttöaikaa, vaikka ajoneuvoa ei olisi tarkoitus käyttää eikä sitä käytetä pysyvästi pääasiassa Suomessa. *Komissio* katsoo, että Suomen palautuksesta tekemä lisävähennys 300 euroa voi joissakin tilanteissa olla palveluiden tarjoamisen vapauden rajoitukseen rinnastuva toimenpide.

Suomi ilmoitti vastauksessaan (23.4.2015) muuttavansa lainsäädäntöä siten, että autoveron määrä suhteutetaan kyseessä olevissa tapauksissa vuokra- tai leasing-sopimuksen keston komission näkemyksen mukaisesti.

4. Perusteltu lausunto 30.4.2015 (2014/2122); *Kabotaasiliikenne*

Komissio katsoo, että Suomen lain kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä (693/2006) kabotaasiliikennettä koskevat säännöt eivät sovi yhteen maanteiden kansainvälisen tavaraliikenteen markkinoille pääsyä koskevan unionin asetuksen (EY) N:o 1072/2009 kanssa.

Suomi ilmoitti vastauksessaan (26.6.2015) muuttavansa lainsäädäntöään siten, että lain kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä 6 a §:n kabotaasia koskevista edellytyksistä luovutaan.

5. Perusteltu lausunto 30.4.2015 (2012/4139); Haahkan kesämetsästys

Komissio katsoo, että Suomi ei ole noudattanut luonnonvaraisten lintujen suojelusta annetun direktiivin mukaisia velvollisuuksiaan, sillä Suomi sallii uroshaahkojen metsästyksen Manner-Suomessa kunkin vuoden 1. kesäkuuta alkaen.

Suomi ilmoitti vastauksessaan (27.8.2015), että johtuen haahkan lajibiologisista syistä, uroshaahkan kesämetsästys ei tapahdu uroshaahkan lisääntymiskautena, joten Suomi on noudattanut direktiivin mukaisia vaatimuksia. Vastauksessa komissiolle kuitenkin ilmoitettiin uudesta maa- ja metsätalousministeriön asetuksesta uroshaahkan metsästyksen rajoittamiseksi.

6. Perusteltu lausunto 22.10.2015 (2015/2072); Öljytuotevarastojen vähimmäistaso

Komissio katsoo, että Suomi ei ole pannut asianmukaisesti täytäntöön jäsenvaltioiden velvollisuudesta ylläpitää tiettyä raakaöljy- ja öljytuotevarastojen vähimmäistasoa annetun direktiivin 2009/119/EY 2 artiklan m alakohtaa ja 5 artiklan 1 kohtaa sekä liitteitä I ja III.

Suomi ilmoitti vastauksessaan (21.12.2015) täsmentävänsä direktiivin täytäntöönpanoa. Säädosmuutokset toteutetaan kevään 2016 kuluessa.

7. Perusteltu lausunto 26.10.2015 (2014/0336); energiatehokkuusdirektiivin täytäntöönpano

Komission mukaan että Suomi ei ole ilmoittanut komissiolle kaikista säännöksistä, joilla sen kansallinen lainsäädäntö olisi saatettu energiatehokkuusdirektiivin 2012/27/EU mukaiseksi Manner-Suomessa ja Ahvenanmaalla.

Suomen vastauksessa (21.12.2015) todettiin, että direktiivin täytäntöönpano on osittain kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

4.2.2 Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat perustellut lausunnot

1. Perusteltu lausunto 30.4.2015 (2014/0508); Direktiivin 2014/37/EU täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2014/37/EU täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (26.6.2015) todettiin, että direktiivin 2014/37/EU täytäntöönpano on kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

5 EU PILOT

Seuraavassa jaksossa luetellaan kertomuskaudella vireille tulleet EU Pilot -tiedustelut. Kertomuskaudella Suomi on vastaanottanut 22 uutta EU Pilot -tiedustelua.

EU Pilot -menettely on rikkomusmenettelyä edeltävää epävirallista tiedonvaihtoa komission ja jäsenvaltion välillä. Menettelyä koskeva kirjeenvaihto toteutetaan komission ylläpitämän sähköisen EU Pilot -tietokannan kautta.

EU Pilot -menettelyyn liittyvät komission tiedustelut voivat koskea esimerkiksi **unionin oikeuden moitteetonta soveltamista** tai **kansallisen lainsäädännön yhdenmukaisuutta unionin lainsäädännön kanssa**. Komission tiedustelut voivat perustua unionin kansalaisten ja yritysten tekemiin kanteluihin tai komissio voi suorittaa tiedusteluja omasta aloitteestaan. Vastaukset EU Pilot -tiedusteluihin valmistellaan asiasta vastaavassa toimivaltaisessa ministeriössä.

5.1 EU PILOT -TIEDUSTELUT

1. 6205/14/ENVI; *Ilmanlaatu*

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelu koskee ilmanlaatudirektiivin 2008/50/EY täytäntöönpanoa Suomessa. Asiassa on kyse muun muassa direktiivin mukaisesta "ilman" määritelmästä.

2. 7346/15/TAXU; *Arvonlisävero*

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelu koskee vuoden 2015 alusta voimaan tullutta erityisjärjestelmää unioniin sijoittautuneiden radio- ja televisiolähetyspalvelujen, sähköisten palvelujen ja telepalvelujen tarjoajien arvonlisäveron ilmoittamista varten (Mini One Stop Shop).

3. 7362/15/TAXU; *Arvonlisävero*

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelu koskee keskinäisestä avunannosta veroihin, maksuihin ja muihin toimenpiteisiin liittyvien saatavien perinnässä annetun direktiivin 2010/24/EU 13 ja 17 artikloiden mukaista muiden jäsenvaltioiden avustamista arvonlisäveron perimisessä.

4. 7367/15/SANT; *Rajat ylittävä terveydenhuolto*

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelu koskee potilasdirektiivin 2011/24/EU mukaista rajat ylittävän terveydenhuollon kustannusten korvaamista.

5. 7376/15/JUST; *Aikaosuudet ja muut lomatuotteet*

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelu koskee kuluttajien suojaamisesta aikaosuuksia, pitkäkestoisia lomatuotteita, jälleenmyyntiä ja vaihtoa koskeviin sopimuksiin liittyvien tiettyjen seikkojen osalta annetun direktiivin 2008/122/EY täytäntöönpanoa.

6. 7463/15/AGRI; *Luomutuotteiden valvonta*

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelu koskee luomusäännösten rikkomis- ja sääntöjenvastaisuustapauksia koskevaa tietojenvaihtoa jäsenvaltioiden välillä.

7. 7477/15/EMPL; Lähetetyt työntekijät

EU Pilot tiedustelun kuvaus: Tiedustelu koskee Suomen työsuojeluviranomaisten käytäntöjä, jotka liittyvät viranomaisten tekemiin tarkastuksiin siitä, että toisesta jäsenvaltiosta Suomeen lähetetyillä työntekijöillä on läh-
töjäsenvaltion sosiaaliturvaan kuulumisesta todistava asiakirja.

8. 7636/15/ENER; Rakennusten energiatehokkuus

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelu koskee rakennusten energiatehokkuudesta annetun direktiivin 2010/31/EU täytäntöönpanoa Manner-Suomessa ja Ahvenanmaalla. Asiassa on muun muassa kyse direktiivin mukaisesta energiankulutuksen "lähes nolla" -tason määritelmästä.

9. 7644/15/ENER; Energiatehokkuusdirektiivin mukainen energiatehokkuusvelvoitejärjestelmä

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelu koskee energiatehokkuusvelvoitejärjestelmän täytäntöönpanon yksityiskohtia.

10. 7694/15/FISM; Jäsenvaltioiden väliset investointisopimukset

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelu koskee Suomen ja eräiden EU-maiden välillä voimassa olevia kahden-
välisiä investointisuojasopimuksia.

11. 7778/15/ENVI; Ympäristövaikutusten arviointi

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelu koskee tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun direktiivin 2001/42/EY edellyttämän ympäristövaikutusten arviointimenettelyn toteutu-
mista kaavoitusta ja maankäyttöä koskevien suunnitelmien osalta.

12. 7786/15/ENVI; Turvetuotanto ja siihen liittyvä ojitus

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelu koskee sitä, kuinka Suomessa varmistetaan, että unionin ympäristön-
suojelua koskevien luonto-, lintu-, EIA- ja vesipuidedirektiivin vaatimuksia noudatetaan turvetuotanto- ja ojitus-
hankkeiden yhteydessä.

13. 7813/15/MOVE; Meriliikenteen onnettomuuksien tutkinta

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelu koskee meriliikennealan onnettomuuksien tutkinnan peruseriaatteis-
ta annetun direktiivin 2009/18/EY täytäntöönpanoa. Asiassa on kyse muun muassa siitä, minkä tyyppisiä merili-
kenneonnettomuuksia kansallinen lainsäädäntö velvoittaa tutkimaan.

14. 7857/15/MOVE; Alusliikenteen valvonta

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelu koskee alusliikenteen valvontadirektiivin 2002/59/EY täytäntöönpanoa
Suomessa. Asiassa on kyse muun muassa siitä, miten velvollisuus tiedottaa vaarallisesta lastista on järjestetty
Suomen lainsäädännössä.

15. 7858/15/JUST; Kuluttajan oikeudet

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelu koskee kuluttajan oikeuksista annetun direktiivin 2011/83/EU täytän-
töönpanoa Suomessa.

16. 7899/15/ENVI; Meriympäristöpolitiikka

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelu koskee meriympäristöpolitiikan puitteista annetun direktiivin 2008/56/EY täytäntöönpanoa Manner-Suomessa ja Ahvenanmaalla. Asiassa on muun muassa kyse direktiivin sisältämien käsitteiden ”ympäristön hyvä tila”, ”vertailuperuste” ja ”ympäristötavoite” määritelmistä.

17. 7906/15/JUST; Vanhempainvapaa

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelu koskee vanhempainvapaata koskevaa puitesopimusta ja sen täytäntöönpanosta annettua direktiiviä 2010/18/EU. Asiassa on kyse muun muassa siitä, miten vanhemmat voivat olla Suomessa vanhempainvapaalla.

18. 7929/15/CNCT; Sähköisen viestinnän sääntelyjärjestelmä

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelu koskee kiinteän ja matkaviestinverkon kohdeverkkomaksuja. Asiassa on kyse komission suosituksen mukaisen laskentamenetelmän soveltamisesta.

19. 7934/15/TAXU; Pysäköintialueiden arvonlisävero-kohtelu

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelu koskee pysäköintitoiminnan arvonlisävero-kohtelua. Suomessa vain pysäköintitoiminnassa tapahtuva pysäköintipaikkojen vuokraaminen on arvonlisäverollista liiketoimintaa ja muuten kuin pysäköintitoiminnassa tapahtuva pysäköintipaikkojen vuokraaminen on vapautettu arvonlisäverosta. Asiassa on kyse järjestelmän unionin oikeuden mukaisuudesta.

20. 7953/15/CNCT; Sähköisen viestinnän alan markkina-analyysit

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelussa on kyse merkityksellisten sähköisen viestinnän markkinoiden markkina-analyyseista sekä siitä, onko Viestintävirasto pyytänyt Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisen (BEREC) apua analyysien valmistelussa. Markkina-analyysien tekoon jäsenvaltiota velvoittaa sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä annettu puitedirektiivi 2002/21/EY.

21. 8098/15/MOVE; Satamavalvonta

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelussa on kyse satamavaltioiden suorittamasta valvonnasta annetun direktiivin 2009/16/EY täytäntöönpanosta Suomessa.

22. 8181/15/ENER; Kuluttajansuoja sähkön vähittäismarkkinoilla

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Asia liittyy ns. kolmannen energiapaketin (erityisesti direktiivien 2009/72/EY ja 2009/73/EY) täytäntöönpanoon tilanteessa, jossa kuluttaja vaihtaa sähköntoimittajaa.

6 NOTIFIKAATIOT

Suomi on toimittanut kertomuskautena Euroopan komissiolle direktiivin täytäntöönpanoa koskevia ilmoituksia (notifikaatioita) valtakunnan osalta 98 kpl ja Ahvenanmaan osalta 33 kpl.

Jäsenvaltiot ovat velvollisia panemaan unionin direktiivit täytäntöön kansallisessa oikeusjärjestyksessään sekä ilmoittamaan täytäntöönpanosta komissiolle. Kyseistä täytäntöönpanoilmoitusta kutsutaan **notifikaatioksi**. Jos direktiivin täytäntöönpanoa ei ilmoiteta määräajassa, komissio voi käynnistää jäsenvaltiota vastaan SEUT 258 artiklan mukaisen rikkomusmenettelyn.

Kuvat etukannessa:
Salle de Pas Perdus -sali
Palatsin pääsisäänkäynti

Kuvat takakannessa:
Näkymä rue Niedergrünwald -kadulta
Unionin tuomioistuimen istunto,
viiden tuomarin jaosto

Valokuvat: Euroopan unionin tuomioistuin

